

ORVOSI KÖNYVTÁRAK MEDICAL LIBRARIES

*A Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetségének hivatalos lapja
Official Journal of Hungarian Medical Library Association*

2019. 16. ÉVFOLYAM 4. SZÁM

KÖSZÖNTŐ / EDITORIALS	3
HÍREK / NEWS	4
<i>DEENK</i> hír a MOKSZ levelezőlistáról	4
A Könyvtárvilág 2019. évi 5. számáról	4
Szakértői tanfolyam a Könyvtári Intézetben	4
Hasznos blog orvosi könyvtárosok számára	4
250 éves a Semmelweis Egyetem	5
MOKSZ / HMLA	5
<i>EISZ 2020</i>	6
ÖTLETBÖRZE / BRAINSTORMING	7
Bede Józsefné: Szépirodalmat az orvosi könyvtárból	7
TUDOMÁNYMETRIA / SCIENTOMETRICS	9
Horváth Patrik: Open Access – A Tudományos Adat – WoS Data Citation Index	9
BESZÁMOLÓK / REPORTS	11
Besse Péter: Fókuszban az ODR szakkönyvtárai – XIX. Országos ODR konferencia	11
INNEN-ONNAN / FROM HERE AND THERE	15
Alexi Anna: Helyi igényekre választ adó fejlesztések az Egis Gyógyszergyár integrált könyvtári rendszerében. Automatizált cikk-kérés egy szakkönyvtárban	15
Lutz Réka, Heronyányi Zsolt, Gracza Tünde: Digitális korszak kontra Gutenberg-galaxis A Pekár Mihály Könyvtár 2019-ben végzett felméréseinek eredménye	22
Kárpáti Zoltánné Tölgyesi Ágnes: Pro captu lectoris habent sua fata libelli azaz: a könyveknek is megvan a maguk sorsa	26
ÉVFORDULÓK / ANNIVERSARIES	29
Csáth Géza (1887-1919)	29
Dr. Kührner Éva: Évszázados orvosi szakkönyvtár	30
Bede Józsefné: Jósa 120 – 120 éves a Jósa András Oktatókórház!	35
Kárpáti Zoltánné Tölgyesi Ágnes: „Nem elbízni magad semmiféle helyzetben” Testi-lelki jóllét – írói receptre	37
KARÁCSONYI ÜZENETEK / CHRISTMAS MESSAGES	50
Kárpáti Zoltánné Tölgyesi Ágnes: „Mi egy vérből valók vagyunk” (Ismerős Arcok) Karácsonyi üzenet könyvtáros kollégáimnak	50
SZERZŐI ÚTMUTATÓ / INSTRUCTION FOR AUTHORS	52

Kedves Kolléga! Kedves Olvasó!

Még ha a tél-eleji ős (vagy akár tavasz) nem is fordítja figyelmünket a közelgő karácsony felé, a naptár mégis arra figyelmeztet olvasót, írókat és szerkesztőket egyaránt, hogy közeleg az év vége. Az Orvosi Könyvtárak újabb sikeres évfolyamot lezáró füzetével jelentkezik; és a december mindenképpen lehetőséget teremt egyrészt a visszatekintésre, az emlékezésre, a közelgő újév pedig a tervezésre és a jövő felé fordulásra.

A 2019. esztendő jubileumaiból maradt még Folyóiratunk idei utolsó számába is: rövid mai és archív híradással emlékezünk a 250 éves Semmelweis Egyetemre, a Klimó Könyvtár facebook oldala a száz éve elhunyt Csáth Gézának, Kárpáti Zoltánné Tölgyesi Ágnes pedig az 1989-ben meghalt Márai Sándornak állít emléket. Dr. Kührner Éva jóvoltából a Dr. Kállay Rudolf Orvostudományi Szakkönyvtár évszázados történetébe kapunk betekintést, Bede Józsefné pedig az említett bibliotéka anyaintézményének 120 éves fennállására rendezett ünnepség részleteibe avatja be az olvasót.

A jövőre, az új év feladataira az EISZ 2020 című írás, a szakértői névjegyzék körüli teendők és az Országos Egészségtudományi Szakkönyvtár szakmai kérdéseket boncoló blogja irányítja figyelmünket. Mindazonáltal a napi rutint segítő műhelytanulmányok, a szakmai fejlődésünket támogató közlemények sem maradhatnak ki látóterünkéből. Az Open Access és az egyes adatok visszakereshetőségével Horváth Patrik cikke foglalkozik, az ODR konferenciáról Besse Péter tudósít. Örömmel olvashatjuk Alexi Anna tavaszi előadásának szerkesztett változatát az Egis szakkönyvtára folyóiratcikk-szolgáltató rendszeréről; az olvasási szokások hűtükre pedig Bede Józsefné híradása a Kállay Orvostudományi Szakkönyvtár szépirodalom-közvetítő tevékenységéről, illetve Lutz Réka, Heronyányi Zsolt és Gracza Tünde vizsgálata a PTE Pekár Mihály Orvosi és Élettudományi Szakkönyvtár használói körében végzett vizsgálatának eredménye.

A könyv kontra internet/e-könyv kérdésre ad sajátos választ Kárpáti Zoltánné Tölgyesi Ágnes opusza, amelyben Menyhárt Erzsébet könyvszobrásszal ismerkedhetünk meg.

Az Orvosi Könyvtárak ezen száma is szépen reprezentálja az orvosi könyvtárosok és orvosi könyvtáraink sokszínű világát, múltunkat, jelenünket, lelkünket és jövőnket. A szerkesztőség nevében ezzel a tarka gondolatcsokorral kívánok áldott karácsonyi ünnepeket és sikerekben gazdag új esztendőt minden Kedves Kollégánknak, Tisztelt Olvasóinknak, jelenlegi és jövőbeli Termékeny Szerzőinknek. Külön szeretettel köszöntjük már nyugdíjba vonult orvosi könyvtáros kollégáinkat 2019. december 5-én délután 1 órától a Semmelweis Egyetem Központi Könyvtárában.

*Pogányiné Dr. Rózsa
Gabriella
szerkesztő*

Az alábbi hírről értesítette a MOKSZ levelezőlista tagjait Korpásné Szűcs Melinda a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Szolgáltatásfejlesztés és Minőségmenedzsment Osztályának vezetője: „Az informatikus kollégák átköltöztették a levelezőlistáinkat a régi könyvtáros levelezőszerverről a központi egyetemi kiszolgálóra. A migráció során a listák nevei elé került egy egyedi prefix: deenk-, és a lib.unideb.hu helyére levlista.unideb.hu került.

Tehát ha régebben a moks@lib.unideb.hu listára írtunk levelet, most ennek megfelelőjeként a deenk-moks@levlista.unideb.hu címre írhatunk.

Bármilyen módosítási kérést, javaslatot szívesen fogadunk a hiba@lib.unideb.hu címen.”

A Könyvtárvilág webmagazin november elején megjelent ez évi ötödik számából ajánljuk Horváth Zoltánné „Könyvtári uniformizálás vagy kooperatív platformok hibrid felhő rendszerek hátterével?” című cikkét. A szerző többek között arra a már sokunk fejében megfogalmazódott kérdésre keresi a választ, hogy valóban gyümölcsöző együttműködést eredményezne-e, ha a magyarországi könyvtárak egy integrált könyvtári rendszert használnának

Forrás: <https://mke.info.hu/konyvtarvilag/>

Annak a kulturális szakértőnek, aki 2010. június 30. előtt került a nyilvántartásba, a szakértői tanfolyam-jellegű szakmai továbbképzés elvégzéséről szóló tanúsítvány meglétét igazolnia kell legkésőbb 2020. január 31-ig. A szakértő ezt a kötelezettségét a tanúsítvány másolatának megküldésével teljesítheti, hivatkozva a nyilvántartásba vétel sorszáma és a határozat számára. A

tanúsítvány szkennelt (fotózott) változatát elektronikus levélben kell megküldeni a zoltan.peter@emmi.gov.hu (link sends e-mail) címre.

Forrás: <https://www.ki.oszk.hu>

A friss és érdekes orvosi szakkönyvtári információk iránt érdeklődők számára ajánljuk a <https://oeszk.wordpress.com/> címen elérhető blog oldalt, melyet az ÁEEK Országos Egészségtudományi Szakkönyvtár munkatársai szerkesztenek. „Rendszeresen találkozunk azzal a reakcióval, hogy minek könyvtár, könyvtáros, szakkönyvtáros, információs szakember, akárhogy nevezzük is, hiszen minden fent van az interneten! A Google mindent megtalál... Jó böngészést! Ebben a blogban szeretnénk segítséget nyújtani. Megismertetni a szakterületet, naprakésznek lenni: szak(könyvtári) tudás egy helyen. Bibliográfiák,

adatbázisok, katalógusok, tudománymetria, hivatkozások, folyóiratrangsorok, predátorok, OpenAccess, szakterületi statisztikák, betegágy melletti információk, tartalomjegyzékek, és még sokan mások...”

A Semmelweis Egyetem története pontosan 250 évvel ezelőtt 1769-ben kezdődött, amikor Mária Terézia orvosi karral egészítette ki a Nagyszombati Egyetemet. „Ez a jubileum egy mérőföldkő, amely arra is alkalmat ad, hogy megfogalmazzuk, milyen egyetemet szeretnénk építeni a következő negyed évezredben” – hangsúlyozta Dr. Merkely Béla rektor a jubileumi év kapcsán adott interjújában. A 250 éves évfordulót hazai, regionális és nemzetközi szinten is kiemelkedő, 10 hónapig tartó rendezvénysorozattal ünnepli az egyetem, amelynek nyitóprogramja a 2019/20-as tanév eleji jubileumi tanévnyitó volt.

Forrás: <http://semmelweis.hu/250/>

Néhány korabeli folyóiratból ollózott hírrel szeretnénk a 250 éves Semmelweis Egyetemet köszönteni!

*

„Fővárosunk külsejének egyik legnagyobb sebe nem sokára be lesz gyógyítva, miután az újvilág-utczában levő orvosi egyetem ronda, bűzös épületét eladni szándékoznak, s e helyett, a már fölterjesztett terv szerint, az országúton disztelenkedő bothanicus kert nagy telkén, czélszerű kórházzal egybekötendő pompás orvosegyetemi épületet fognak állítani, egy vonalban a Kunewalderféle szép nagy házzal.”

Forrás: Pesti Divatlap. 1846. 44. sz. 875.

*

„Mint sokaktól hallottam, a magyar kir. egyetem az oxfordi után leggazdagabb. Az oxfordi pedig szörnyű gazdag. A magy kir. egyetem orvosi szakosztálya - mint a többiek - Mária Terézia által nyéré meg jelen intézkedéseit. Sok új meg új évet képezett azóta földünk gyors mozgása; de az egyetem orvosi intézetei majdnem mozdulatlan álltak meg. Nem kívánok senkit e miatt okozni. Az orvosegyetemi reform - nem kételkedem - gáncsos volt és jelenleg is gáncsos ügy. Annál nagyobb leend a tettek érdeme... Nem akarom összehasonlítani az orvoskarí tanintézetek jelen állapotát más művelt nemzetekéivel. Ezen összehasonlítás valóban elcsüggesztő eredményhez vezetne... Pest, dec. 22. 184-5. Dr. Schoepf”

Forrás: Budapesti Híradó. 1845. 310. sz. 1.

*

„Az orvosegyetemet, mely a hatvani és újvilág-utczá szögletén disztelen külsejével a szemet bántja, s pinzéiből jövő bűzével az egészséget veszélyezteti, hír szerint eladják, s helyette a régi sóház téren állítanak szebbet, jobbat.”

Forrás: Vasárnapi Ujság. 1867. 9. sz. 289.

EISZ 2020

A 2020. évre vonatkozó, az Elektronikus Információszolgáltatás (EISZ) Nemzeti Program keretein belül – nemzeti licenc alapján – megvásárolni kívánt elektronikus információforrásokkal kapcsolatosan fordult 2019. szeptember 26-án a MOKSZ tagkönyvtáraihoz a Fejér Megyei Szent György Egyetemi Oktató Kórház Orvosi Könyvtára vezetője, Szemenyeiné Ági. Levele a dr. Izbéki Ferenc – az EISZ Programtanács tagja – által feltett kérdéseket tartalmazta:

- Hol mennyit költenek elektronikus információforrások beszerzésére?
- A kórházak közül mennyi az oktató kórház?

A remélhetőleg valamennyi MOKSZ tagkönyvtárat megszólítani képes e-mailre (mokszkozosseg@googlegroups.com) összesen 13-an válaszoltak. A levelek tartalmát Vízvári Dóra, Kárpátiné Tölgyesi Ágnes és Szemenyeiné Ági elemezték. Az alábbi adatokat az általuk készített összefoglalóból emeltük ki.

A MOKSZ összesen 50 tagkönyvtárat tart számon, közülük kórházi: 32, egyetemi: 5, országos intézeti: 11, gyógyszeripari: 2.

Az e-mailben feltett kérdésekre 13-an válaszoltak, közülük 11 az oktatókórház.

Átlag 2 246 273 Ft-ot fordítanak adatbázis vásárlásra. Nincs előfizetése 8 könyvtárnak, 1 millió Ft alatti összeget 5 könyvtár, 1 millió Ft feletti összeget 9 könyvtár – a legnagyobb összeg a 13 millió Ft – fordít e célra.

Az Akadémiai Kiadó Folyóiratcsomagjára 7-en, Akadémiai szótárakra 3-an, MeRSZ-re (Magyar Elektronikus Referenciamű Szolgáltatás az Akadémiai Kiadó elektronikus alpműveinek gyűjteménye) 2-en, SpingerLink-re, az UpToDate-re, Cochrane Library-ra, Clinical Key-re, EBSCO ASC-re, Proquest Central-ra, valamint az Új Jogtárra 1-1 előfizetés van. Az ARCANUM Digitalis Tudománytárat (ADT) ingyenesen 8-an érik el.

Az UpToDate-re az oktatókórházak nagy részében lenne igény, de van ahol csak akkor, ha 100 %-os támogatás lenne rá, mert önrészt nem tudnak fizetni. 4 kórház van, ahol az idei évre is előfizettek az UpToDate-re.

Az EISZ programtanácsban (19 fő + az elnök) ketten képviselik a kórházakat:

- Dr. Izbéki Ferenc, főorvos, egyetemi tanár, Fejér Megyei Szent György Egyetemi Oktató Kórház
- Dr. Mátyus Mária, PhD. orvos ezredes, Magyar Honvédség Egészségügyi Központ

Dr. Izbéki professzor úrnak ezúton is szeretnénk köszönetünket tolmácsolni, mivel ő nagyon szívén viseli a kórházi könyvtárak érdekeit. Azt mondja, hogy egy valamire való oktató kórházban kell a könyvtár.

Szépirodalmat az orvosi könyvtárból

Bede Józsefné

*Szabolcs-Szatmár-Bereg-Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház
Dr. Kállay Rudolf Orvostudományi Szakkönyvtár és Közművelődési Gyűjtemény
E-mail: bede.jozsefne@szszbmk.hu*

Együtműködési megállapodást kötött a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Dr. Kállay Rudolf Orvostudományi Szakkönyvtár és Közművelődési Gyűjteménye a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárral Nyíregyházán.

Tomasovszki Anita Igazgató (MZSK), Dr. Adorján Gusztáv Főigazgató (SZSZBMK)

Az ötlettől a megvalósításig!

A Jósa András Oktatókórház Orvosi Szakkönyvtárában igény van a szép- és tájékoztató irodalomra is. Mivel a könyvtár csak ajándékozásból tudja fejleszteni ezt az állományát, az igényeket rendkívül nagyszámú könyvtárközi kölcsönzés keretében elégítettük ki a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárból. A kórház dolgozóinak nincs ideje – különösen három műszak mellett – személyesen felkeresni a városi könyvtárat, ezért helyükbe hoztuk/hozzuk az olvasnivalót.

Ezt továbbgondolva született az az együttműködési megállapodás, melynek aláírására 2019. szeptember 11-én került sor sajtótájékoztató keretében. A megállapodás értelmében az Orvosi Könyvtárba 100 db – negyedévente frissülő – könyvet helyez ki a Városi Könyvtár, úgynevezett „Könyvtár Pont”-ra, illetve hétféle – szórakoztató és ismeretterjesztő képes – napi-, heti- és havilapot fizet elő számunkra. A folyóiratokat a számítógépeinkre feltelepített HunTéka Integrált Könyvtári Rendszerben közvetlenül érkeztetjük, a könyveket pedig azon keresztül kölcsönözzük.

A megállapodás további előnye, hogy az Orvosi Könyvtár beiratkozott olvasói ingyen iratkozhatnak be a Megyei és Városi Könyvtárba, használva a könyvtár nyújtotta szolgáltatásokat.

És miért jó ez a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárnak? Növeljük az olvasói létszámukat, propagáljuk a hozzájuk való beiratkozás lehetőségét, hogy minél több városlakót elérjenek!

Az eseményen jelentettük be azt is, hogy digitalizáltuk az 1998-2009 közötti időszak kórházi kiadványait (Kórlap, Új Kórlap, Kór-Házunk), melyet itt olvashatnak:

<http://www.szszbmk.hu/konyvtar/nyitolap/hirek/84-digitalizalt-korhazi-ujsagok>

Digitalizált kórházi újságok

Megjelent: 2019. szeptember 19. | Nyomtatás | E-mail

Találatok:
242 alkalommal

Online elérhetővé váltak a Jósa András Oktatókórház korábbi kiadványai: a Kórlap, az Új Kórlap és a Kór-Házunk.

Cimkék:

- Kórlap
- Új Kórlap
- Kór-Házunk

Open Access – A Tudományos Adat – WoS Data Citation Index

Horváth Patrik

Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont

Pekár Mihály Orvosi és Élettudományi Szakkönyvtára

E-mail: horváth.patrik@lib.pte.hu

Nemrégiben egy európai szintű projektet indítottak el, mely célja, hogy az európai innovációnak egyfajta segítséget nyújtson. Ez a „Horizont 2020” elnevezésű, az Unió kutatás-fejlesztési és innovációs politikáját 2014-2020 között meghatározó program azt is szeretne volna elérni, hogy 2014-től kezdődően minden elkészült cikk hozzáférhetővé váljon egy nyílt platformon keresztül. Vagy a kiadó által azonnal, az interneten, vagy pedig a kutatók nyílt hozzáférésű tárhelyein keresztül. De pontosan mi is az a nyílt hozzáférés, avagy az Open Access?

Mivel a tudományos adat és kommunikáció modellje nagy változásokon ment keresztül, és mindehhez az internet elterjedése is nagyban hozzájárult, egy újfajta mozgalom jött létre. Ezt nevezzük Open Access-nek, avagy nyílt hozzáférésnek. Röviden és tömören egy nyílt, szabad és akár ingyenes út nyílik számunkra a tudományos adatok, közlemények eléréséhez digitális formában, online felületen. Ezek a tudományos munkák a megfelelő kritériumok mellett – az eredeti forrás feltüntetése ellenében – akár szabadon is letölthetők, megoszthatók, sokszorosíthatók. Az Open Access publikálás többek között segíti a tudományos eredmények minél szélesebb körben való elterjedését, az egyetem és kutatóintézetek ismertségét és elismertségét, avagy a kutatók idézettségét.

Az Open Access Előnyei:

A kutató számára:

- Növeli a kutató ismertségét és elismertségét.
- Növeli a kutatási eredmények láthatóságát és a szerző idézettségét.

A kutatót foglalkoztató intézmény (pl. egyetemek) számára:

- Kifejezi az intézményi vezetés elkötelezettségét az open access publikálás irányában, mely láthatóvá teszi a közpénzből végzett kutatásokat a szélesebb közönség számára.
- Az intézményi repozitóriumok nyilvántartják, tárolják, megőrzik, terjesztik és aktívan prezentálják az egyetemek tudományos eredményeit és ezáltal egyben javítják az intézmény tudományos megítélését.

A társadalom számára:

- A közpénzből finanszírozott kutatások szabadon hozzáférhetővé válnak.
- Az új kutatási irányok és eredmények szélesebb körű nyilvánosságot kaphatnak.
- A tudományos eredmények kommunikálása fontossá válik a kutatóintézmények számára is.

Az adatokkal való munka több esetben akadályokkal jár, mint például az időbeli megterhelés, a pénzbeli kérdések, avagy az infrastruktúra átgondolása.

A Web of Science Data Citation Index megoldást jelenthet ezen akadályok kiküszöbölésére. Az infrastruktúra adott a honlap segítségével, az időbeli megterhelés pedig sokkal elenyészőbb, hiszen egy nagy közös adatbázisról van szó. A publikáló felet is támogatja ez a fajta megoldás, ugyanis az adatbázisban feltüntetik az adat elnevezését és az idézettségi értékét segítve ezzel a felismerhetőséget, a további hivatkozásokat. Az adatmegosztás terén megoldást jelentő Data Citation Index kihasználtsága egyre jobban növekedhet a jövőben.

Az adatmegosztás teljesen megváltozott, a nyílt hozzáféréssel támogatást is lehet szerezni a fent említett előnyökön kívül. A Web of Science adatbázison belül is rengetek nyílt hozzáférésű adatot lehet elérni. Szám szerint több, mint 12 millió cikk, és 5 ezer folyóirat, ami a teljes adatbázis 23 %-át teszi ki. E hatalmas adatbázis részét képező Data Citation Index egy speciális keresőmotor, amellyel nem egy-egy cikkre, vagy publikációra, hanem konkrét adatokra, adathalmazokra lehet keresni. Ezek az adatok lehetnek grafikonok, táblázatok, vagy adott esetben egy szoftver is.

Felhasznált források:

- Pavlech, Laura L. "Data Citation Index." *Journal of the Medical Library Association : JMLA* vol. 104,1 (2016): 88–90. doi:10.3163/1536-5050.104.1.020
- Nicolas Robinson-García, Evaristo Jiménez-Contreras. „Analyzing data citation practices using the Data Citation Index”. *Journal of the Association for Information Science and Technology* Volume 67, Issue 12.
- Tudományos adatok: a kutatási eredményekhez való nyílt hozzáférés lökést ad az európai innovációnak – Európai Bizottság. Sajtóközlemény. 2012.07.17. https://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-790_hu.htm [2019.10.16.]
- Mi az Open Access? http://www.lib.uni-corvinus.hu/content/mi_az_open_access [2019.10.16]
- What is Web of Science? <https://clarivate.libguides.com/webofscienceplatform> [2019.10.16]
- Web of Science platform: Data Citation Index. <https://clarivate.libguides.com/webofscienceplatform/dci> [2019.10.16]

WEB OF SCIENCE™

Fókuszban az ODR szakkönyvtárai – XIX. Országos ODR konferencia

Besse Péter

*Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont
Pekár Mihály Orvosi és Élettudományi Szakkönyvtára
E-mail: besse.péter@lib.pte.hu*

Időpont: 2019. október 14. 10:30 h-tól

Helyszín: Edutus Egyetem A épület: 2800 Tatabánya, Stúdium tér 1.

A szervező idén is a Tatabánya Megyei Jogú Város József Attila Megyei és Városi Könyvtár, amelynek teljes újjáépítése miatt az Edutus Egyetemen történt meg a konferencia megrendezése.

A program az alábbiak szerint alakult:

10:30 – 10:40: Köszöntő, megnyitó

10:40 – 12:25: A szakkönyvtárak szerepe a könyvtárközi kölcsönzésben

Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum (Csillag Beáta, könyvtáros)

Története:

- 1877 – Országos Tanmúzeum
- 1958 – Országos Pedagógiai Könyvtár

Állomány: 600 000 kötet.

- Tankönyvtár (kötelestpéldány gyűjtőhely)
- Iskolai értesítők különgyűjteménye (1849-től)
- Gyermekek és- ifjúsági irodalom különgyűjteménye
- Csak a törzsgyűjtemény kölcsönözhető, a különgyűjtemény nem.

Könyvtárközi kölcsönzés alakulása:

- 1959: 373 dokumentum
- 1987: 2606 dokumentum
- 2014: 368 dokumentum

Partnerek száma: 400.

Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár (Kosztolnyik Krisztián, könyvtáros)

Számos mezőgazdasági intézmény tartozik hozzá:

- Mezőgazdasági Múzeum
- Országos Mezőgazdasági Szakkönyvtár és Dokumentációs Központ
- Georgikon Mezőgazdasági Kiállítóhely
- Blaskovich Múzeum

Adatbázisok:

- 2 külföldi (pl. ProQuest Central)
- 2 magyar

HM-HIM Hadtörténeti Könyvtár (Mohácsi Zoltán, könyvtári szakinformatikus)

Állomány:

- 310 000 dokumentum
- 100 kurrens folyóirat
- Évkönyvek
- Katonai szabályzatok (pl. Rákóczi Ferenc által 1707-ben kiadott szabályzat, Néphadsereg szabályzatai)
- Aktuális (jelenleg érvényben lévő) szabályzatokat annak lejártáig a könyvtárnak sem bocsátják rendelkezésére.
- Digitalizált állomány (pl. Hadtörténeti Közlemények)

Adatbázisok: pl. Gale adatbázis

Könyvtárközi kölcsönzés alakulása: 200-300 kötet évente.

Országos Idegennyelvű Könyvtár (Orosz Adrienn, könyvtáros)

1956-ban alapították Állami Gorkij Könyvtár néven.

1990 óta Országos Idegennyelvű Könyvtár (www.oik.hu).

Állománya:

- 400 000 dokumentum (148 nyelven)
- 30 000 kötet folyóirat (32 nyelven)
- Zeneműtár (1996-tól):
 - 32 000 kotta
 - 11 000 bakelit lemez
 - 7 000 CD lemez
 - 500 DVD lemez

Adatbázisok:

- Gale
- EBSCO
- JSTOR
- BDSL
- ADT+
- NAVA

Könyvtárközi kölcsönzés alakulása:

- 2016: 787 kérés
- 2017: 645 kérés
- 2018: 692 kérés

Felsőoktatási könyvtárakból beérkező kérések: 9 %.

Országgyűlési Könyvtár (Parti Ádám, csoportvezető)

- 1868-ban alapították.
- 1902-től az Országházban található (1. és félemeleten).
- 1952-től: nyilvános könyvtár (de előzetes regisztrációhoz kötött).

Állománya:

- 667 000 dokumentum. Elsősorban a jogtudományból, politológiából, legújabb kori történelemtudományból, ENSZ és EU gyűjteményből, magyar és külföldi parlamenti gyűjteményből tevődik össze.

Adatbázisok:

- Cambridge
- EBSCO
- HeinOnline
- JSTOR
- Oxford Journals
- Digitális Törvényhozási Tudástár (DTT – saját adatbázis)
- Jogi Portál projekt (jelenleg folyamatban)

Könyvtárközi kölcsönzés alakulása:

- 2014-2018: 4600 kérés. Kb. 800 kérés évente, enyhén csökkenő tendenciával.

Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár (Szabó Katalin, könyvtáros)

- 1897 óta működik nyilvános könyvtárként
- 2013 óta minden EU-s állampolgár kölcsönözhet

Állomány:

- 1 millió dokumentum (Kötelesepédány + KSH kiadványok)

Könyvtárközi kölcsönzés alakulása:

- Beérkező kérések: 97%-a ODR-n, 3 %-a e-mail keresztül érkezik
- 2016-ig folyamatos növekedés
- 2016-tól lassabb mértékű csökkenés

MTA Könyvtár és Információs Központ (Tömör Pál, osztályvezető-helyettes)

Állománya:

- Szaktudományi gyűjtemény (ókortudomány, nyelv- és irodalomtudomány, tudománytörténet, orientalisztika, külföldi tudományos akadémiák kiadványai, referenz- és enciklopédikus művek.)

Olvasók száma: 2018-ban 2517 fő.

Könyvtárközi kölcsönzés alakulása:

- 2015-2017 között csökken
- 2018-tól növekszik
- Legtöbb dokumentumot kérő könyvtár: PTE BTK könyvtár
- Legtöbb kérés a történettudomány és a természettudomány területéről érkezik

A fenti előadássorozat után egyperces néma csenddel emlékeztünk meg a tavaly elhunyt Dr. Koltay Kláráról, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtárának főigazgató-helyetteséről, az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer fő alapítójáról

12:25 – 12:45: A COMPASS elektronikus szakirodalmi lelőhelyadatbázis használata a könyvtárközi kölcsönzésben

MTA Könyvtár és Információs Központ (Sütő Péter, könyvtáros)

A lelőhelyadatbázis használatát mutatták be többféle keresési opció (DOI szám; Folyóirat, könyv; Adatbázis; Intézmény; Település) alapján.

14:00 - „GYIK élőben”: konzultáció a MOKKA-ODR felület használata során felmerülő problémákról

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár (Novák Csaba Balázs, könyvtáros)

A MOKKA-ODR rendszer működése során előforduló hibák megbeszélése.

Hardver problémák miatt gyakori akadozás tapasztalható a rendszer működésében.

Véleményem szerint hasznos volt a rendezvény, hiszen számos szakkönyvtárt ismerhetünk meg közelebbről, beleértve annak speciális gyűjtőkörét is.

Bár a bemutatkozó intézmények nem állandó partnerei könyvtárunknak, könyvtárközis szempontból időnként hasznos dokumentumforrásként szolgálnak.

Helyi igényekre választ adó fejlesztések az Egis Gyógyszergyár integrált könyvtári rendszerében Automatizált cikk-kérés egy szakkönyvtárban

Alexi Anna

Egis Gyógyszergyár Zrt. Műszaki Könyvtár

E-mail: alexi.anna@egis.hu

Az olvasóteremtől az íróasztalig: dinamikusan fejlődő könyvtári támogatás

Nagy örömmel fogadtam el az előadásra* való felkérést, annál is inkább, mert így megoszthatom azt az örömhírt, hogy az Egis Gyógyszergyárban működő Műszaki Könyvtár idén ünnepli megalakulásának 85 évfordulóját.

Vállalatunk elődje – a Dr. Wander Gyógyszer- és Tápszergyár – 1932-ben létesített egy állandó kutatógárdával működő kutató-fejlesztő laboratóriumot, könyvtárunkat pedig az itt folyó munka támogatására hozták létre 1934-ben.

Az első leltárkönyv, amely a legelső évek állomány-összetételét dokumentálja, sajnos nincs már meg, de az 1965-ben megjelent Könyvtári Minervában azt láthatjuk, hogy a '60-as évek közepén már közel 200 folyóíratra fizetett elő a könyvtár, amelyből 121 külföldi szakfolyóirat volt.

Vállalatunk könyvtára mindig igyekezett a változó kor igényeivel együtt fejlődni. Erre jó példa a '90-es évekből, hogy az Egis Műszaki Könyvtárban már akkor internetelérést biztosító számítógép állt a kollégák rendelkezésére, amikor a legtöbb munkatársunk még nem dolgozott saját munkahelyi számítógéppel.

Az elektronikus források megjelenésével az Egis Műszaki Könyvtára azonnal nyitott az új információhordozók felé. Annál is inkább, hiszen az Egis Gyógyszergyár Magyarországon 4 telephelyen működik, így különösen nagy az igény arra, hogy a könyvtári szolgáltatások ne csak a központi telephelyen legyenek elérhetők.

A könyvtári állományt mára az elektronikus információhordozók uralják, és az elmúlt 5 évben nagy hangsúlyt kapott az a törekvés, hogy az alap kutatás mellett más tudomány- és szakterületek munkáját is hasonló mértékben támogassuk. Az orvosi (pl. EMBASE) és a kémiai (pl. SciFinder vagy a Reaxys) adatbázisok mellett a Műszaki Könyvtár már több kereskedelmi adatbázist is szolgáltat, valamint 2019-től Scopus hozzáféréssel is rendelkezik.

Az elérhető elektronikus külföldi szakfolyóirataink száma mára többszöröződött: az egyedi előfizetések helyét egyre inkább a nagy folyóiratcsomagok és adatbázisok veszik át:

*Az előadás a MOKSZ 2019. március 21-én tartott „Szakmai nap és tisztújító közgyűlés” c. rendezvényén hangzott el.

2019-re már több mint 10.000 szakfolyóirathoz van hozzáférésünk a ScienceDirect és a Biotechnology Source adatbázisokon keresztül.

Az elektronikus formátumra való áttérés a könyvek esetében is megfigyelhető: mind az egyedi megvásárlások, mind az adatbázisokon keresztül elérhető elektronikus könyvek miatt rohamosan nő az e-könyveink száma.

A digitalizáció 4. lába (az adatbázisok, elektronikus folyóiratok és az e-könyvek mellett) a korszerű integrált könyvtári rendszer, amelyet minden tekintetben a helyi igényekhez igazítottuk, fejlesztettünk.

Korszerű integrált könyvtári katalógus – helyi igényekhez igazodva

Könyvtárunkban alapvető célkitűzés, hogy a kollégák minél gyorsabban, egyszerűbben férhessenek hozzá a munkájukat támogató forrásokhoz, és a nagy földrajzi távolságok miatt is törekszünk arra, hogy vállalatunk munkatársai az íróasztaluknál ülve érhessék el a Műszaki Könyvtár szolgáltatásait.

Mivel a magyar nyelvű folyóiratok még jellemzően nyomtatott formátumban fizethetők csak elő, és mivel – ahogy ez a könyvtárakban természetes – nem igénylőnként rendeljük a folyóiratot, hanem a lapok olvasótól olvasóig vándorolnak, fontosnak tartottuk, hogy a katalógusunkban nyomon tudjuk követni egy adott lapszám útját. Ezért a katalógus Periodika moduljában köröztetési listákat tudunk létrehozni, amelyek segítségével a közel 100 nyomtatott folyóiratot könnyen áttekinthető módon küldhetjük ki az olvasóknak.

Az IKR kiválasztásakor fontosnak tartottuk, hogy a katalógus ne csak a dokumentumok leírását, hanem a teljes szöveges elektronikus tartalmakat is kezelni tudja. Törekszünk arra, hogy a vállalat számára megvásárolt elektronikus tartalmak a lehető legegyszerűbb módon minden kollégánk számára elérhetőek legyenek, és ennek megvalósításban nagy előnyt jelentett, hogy a katalógus zárt hálózaton, a világhálóról nem elérhető (intranetes) felületen működik.

Az orvostudomány és a gyógyszeripar sajátosságai miatt a folyóiratcikkeknek nagyobb jelentőség jutott, mint a könyveknek, ezért fontossá vált, hogy analitikus feltárássra is alkalmas legyen a katalógusunk. Emellett szerettük volna, ha az akkoriban már kb. 27.000 folyóiratcikkre duzzadt gyűjteményünk is kereshetővé váljon: egyfajta diszciplináris repozitóriumnak is helyet kívántunk adni a katalóguson belül.

A legnagyobb fejlesztést azonban az elektronikus cikk-igénylő rendszer jelentette, amelynek segítségével teljesen automatizálhattuk az olvasók számára az igénylést, a könyvtári beszerzést és a szolgáltatást is.

Ezt az automatizált folyamatot szeretném a továbbiakban ismertetni.

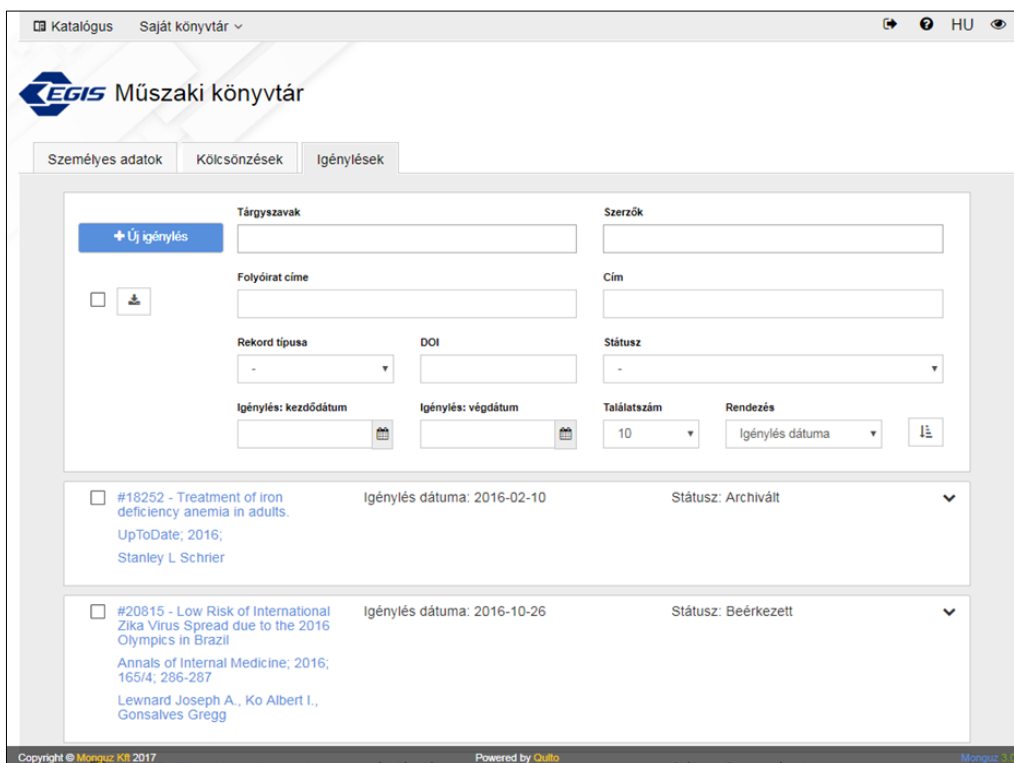
Automatizált igénylés

A dezideráta rögzítése az integrált könyvtári katalógus OPAC felületén történik. Ideális esetben az olvasó először a katalógusban ellenőrzi, hogy a kívánt dokumentum elektronikus vagy nyomtatott formában elérhető-e a könyvtárban, ezért fontosnak tartottuk, hogy ha nem áll rendelkezésre a keresett dokumentum, ne kelljen „messzire menni” a megoldásért: az igénylő a katalógus weblapján (1. ábra) egy egyszerű bejelentkezés után rögzítheti a kívánt cikk, könyvfejezet, vagy akár az egész könyv igénylését.

1. ábra

Az olvasók azonosításánál szem előtt tartottuk, hogy munkatársainknak ne kelljen új felhasználói azonosítókat megjegyezniük, hanem ugyanazzal a bejelentkezési azonosítóval és jelszóval léphessenek be, mint amit naponta a gépük bekapcsolásakor használnak. Az LDAP-os azonosítás miatt a változtatás is automatikusan történik: miután új jelszót állít be a gépébe való bejelentkezéshez, automatikusan az új jelszó segítségével léphet be a könyvtári igénylő rendszerbe.

2. ábra

A bejelentkezés után minden olvasó a saját kéréseit látja a felületen, kéréseikben több szempont alapján kereshetnek, és az igényléseiket – vagy azoknak egy részhalmazát – exportálni tudják (2. ábra).

A dezideráta megadásához az „Új igénylés rögzítése” menüponttal egy űrlapot (3. ábra) tudnak megnyitni.

Habár csillaggal megjelöltük azokat a mezőket, amelyek kitöltését kötelezővé szeretnénk volna tenni, a helyi igények azt kívánják, hogy rugalmasak legyünk: a vegyészek által gyakran használt adatbázis, a SciFinder sok esetben nem rögzíti a hivatkozás címét, ezért lehetőséget biztosítunk a kollégáknak, hogy az általuk nem ismert adatokat kérdőjellel vagy x-szel jelöljék.

3. ábra

Fontos megemlítenem, hogy az Egis Műszaki Könyvtára által használt IKR bevezetése előtt sokat konzultáltunk, egyrészt más szakkönyvtárak, egyetemek könyvtárosaival, másrészt a könyvtári szolgáltatásainkra leginkább támaszkodó felhasználóinkkal. A leggyakrabban cikkeket igénylő munkatársaink olyan igényeket is jeleztek, amelyek figyelembevételével sikerült egy nagyon korszerű, egyedülálló automatizált rendszert kifejlesztetni.

Orvos kollégáink úgy fogalmazták meg a kívánásaikat, hogy nem korlátozták őket a meglévő könyvtári lehetőségek, trendek: ők a munkafolyamatuk szempontjából tették meg a javaslataikat, és kizárólag az egyszerűsítésre összpontosítottak. Kérésük az volt, hogy az orvosi szakirodalom igénylésekor nekik elegendő legyen csak a kívánt dokumentum DOI vagy PubMed azonosítóját megadni.

Ezért, ha ezen adatok egyikét bemásolják az igénylési űrlapra, majd rákattintanak a „keresés” gombra, a forrás összes adatát kitölti a rendszer: egy pillanat alatt megjelenik a szakirodalom címe, szerzői a pontos megjelenési adatokkal együtt. A tárgyszavak kollégáink kérésére ezután szerkeszthetőek és a megjegyzés mezőben lehetőségük van a könyvtárosok számára további (pl. a sürgősségre vonatkozó) kommentárokat írni, ha szeretnének. Az azonosítók beolvasásakor a rendszer ellenőrzi az esetleges egyezőséget a katalógusunk-

ban. Ha az igényelt cím megegyezik a katalógus egy rekordjának címével, egy kis ablak ugrik fel: „A rendszer lehetséges egyezést talált helyi rekordokkal!” üzenettel és a talált rekord linkjével, amelyre kattintva az igénylő eldöntheti, hogy ezt a forrást használja, vagy a meglévő találat ellenére rögzíti az igénylését.

Automatizált beszerzés

Az OPAC-on feladott olvasói igényeket a könyvtárosok a HunTéka könyvtári kliensén fogadják (4. ábra), illetve itt rögzítik azokat az igényléseket is, amelyek e-mailben vagy telefonon futottak be (a dezideráta egyszerű rögzítése miatt nagyon kis számú igénylést kell csak a könyvtárosoknak maguknak rögzíteni).

Igénylés az...	Igénylés dátuma	Típusa	Cím	Szerző/közremű...	Beszerezés áll...	Év	Olv...	Besz. határidő
28638	2018-07-03	Cikk	A fatal c...	Loevets T.S.	Rögzített ígé...	2018	Ki...	2018-07-17
28637	2018-07-03	Cikk	Perioper...	Bezinover Dmit...	Rögzített ígé...	2017	Al...	2018-07-17
28636	2018-07-03	Cikk	Prevalen...	Byrd-Holt DD, ...	Rögzített ígé...	2007	Va...	2018-07-17
28635	2018-07-03	Cikk	Potential...	Schneider K.L.	Rögzített ígé...	2018	Ki...	2018-07-17
28634	2018-07-03	Cikk	Resistan...	Bortolotto M.R.	Rögzített ígé...	2018	Ki...	2018-07-17
28633	2018-07-03	Cikk	Nocicep...	Di Giminiani P., ...	Rögzített ígé...	2012	Ke...	2018-07-17
28630	2018-07-03	Cikk	Recom...	XY Z	Rögzített ígé...	2016	Va...	2018-07-17
28628	2018-07-03	Cikk	Practice ...	XY Z	Rögzített ígé...	2009	Va...	2018-07-17

Ugrás

Előző Következő Frissít Megjelenít Új Rendelési tétel Tételek

4. ábra

A könyvtáros a beérkezett igénylést szerkesztésre megjeleníti: a kérés adatait ellenőrzi, ha kell, javítja vagy kiegészíti, az igénylést pontos rendelési tétellel alakítja.

A rendelési tétel létrejöttével az igénylés a katalógus egy rekordjává válik, az igénylő pedig látja, hogy kérésének státusza „elküldött kérés”-ről „beszerzés alatt”-ra változik.

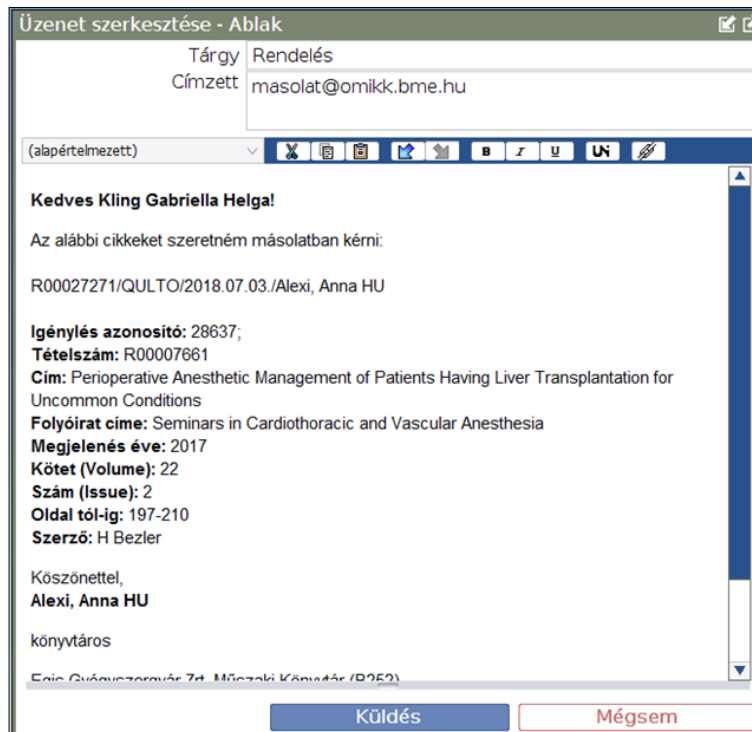
A rendelési tételek beszerzése, a naponta átlagosan 15-20 külföldi folyóiratcikk megrendelése csoportosítva történik – a könyvtáros minden egyes tétel esetében bejelöli, hogy honnan kívánja a kérést beszerezni: előre megvásárolt token csomagból, könyvtárközi kérésből, saját nyomtatott állományból... Azt, hogy egy adott folyóiratcikk honnan érdemes beszerezni, a korábbi tapasztalatok segítik eldönteni. Ahhoz, hogy az elmúlt évek, évtizedek beszerzéseit ne kelljen fejben tartani, egy adott folyóirat korábbi rendeléseire vonatkozó adatokat meg tudjuk jeleníteni: láthatjuk, hogy a befoglaló folyóirat évszámait honnan szereztük be korábban sikeresen.

A rendelési tételek jóváhagyás után automatikusan rendelési e-maillé alakulnak (5. ábra) és a „Küldés” gombra kattintva elküldésre kerülnek a szállítóhoz rögzített kapcsolattartónak. A beszerzéseket indíthatjuk egyesével, vagy csoportosan, utóbbival elkerülve, hogy a beszállítót napi több e-maillal „bombázzuk”.

Automatizált szolgáltatás

Az igényelt szakirodalmak szolgáltatása is jellemzően elektronikus formában történik. Amint a könyvtáros megkapja a keresett forrást, a Gyarapítási modulban, a rendelési tétel érkeztetésével lezárja a beszerzési folyamatot. Az igényt elküldő olvasó ekkor egy automati-

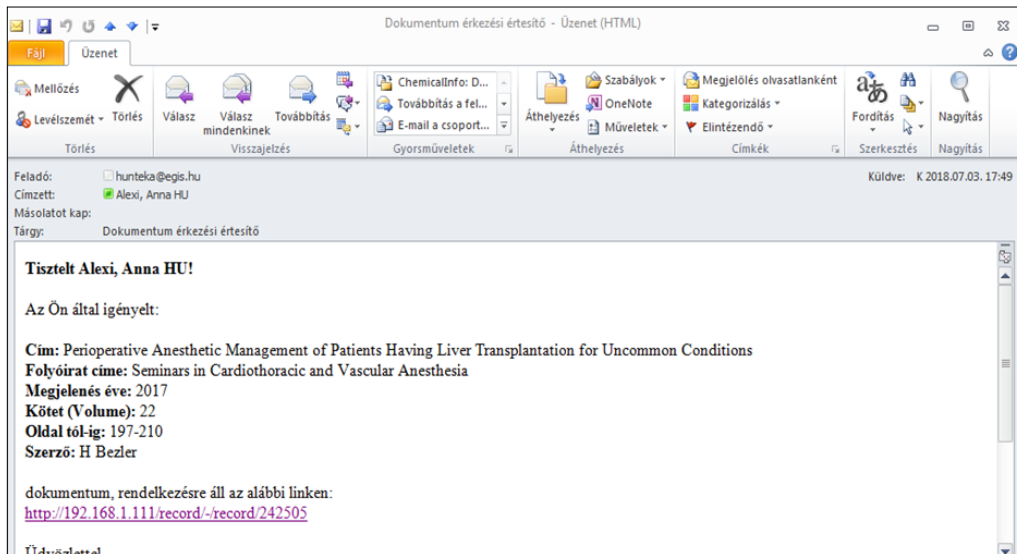
kusan generált értesítést kap, amely tájékoztatja, hogy az általa kért forrás rendelkezésére áll (6. ábra). Az érkezési értesítő tartalmazza az igénylés bibliográfiai leírását, valamint a katalógusrekordra mutató linket, ahol az „Elektronikus forrás” nevű mezőben megtalálja az igényelt dokumentum linkjét.

5. ábra

A rendszer kialakításakor ügyeltünk arra, hogy az elektronikus tartalmak szolgáltatásakor a felhasználási jogokat és a szolgáltató kérését tiszteltben tarthassuk. Három esetre készültünk:

1. A beszerzett dokumentum vállalatunk minden munkatársa számára hozzáférhetővé tehető. Ekkor nemcsak az igénylő, hanem vállalatunk bármelyik munkatársa a katalógusban az elektronikus forrásra kattintva olvashatja a cikk / könyv teljes szövegét.
2. A beszerzett dokumentumot csak egy felhasználó – kizárólag az igénylője – használhatja. Ekkor a könyvtáros a katalógus rekord médiáját „nem publikus” státuszra állítja, ezzel korlátozva, hogy kizárólag az igénylő láthassa az elektronikus forrásnál a teljes szöveghez vezető linket. Az igénylőn kívül mindenki más egy zárt lakatot lát a bibliográfiai leírás alatt (7. ábra).
3. Mivel törekszünk az elektronikus formátum beszerzésére, a legritkábban előfordulható eset az, amikor a beszerzett dokumentum elektronikus úton még az igénylő számára sem biztosítható.
 - Ha a korlátozás abból adódik, hogy a dezideráta csak nyomtatott formátumban létezik, akkor a katalógusban – ugyanúgy, ahogy minden nyomtatott könyvünk esetében – a polcjelzetet tüntetjük fel az elérhetőségnél.
 - Ha a könyvtárközi cikk-kérést nem lehet elektronikusan továbbítani, akkor a katalógusban a cikk rekordja csak a bibliográfiai leírást fogja tartalmazni.

6. ábra

Az elektronikus tartalmak katalógusban való feltüntetésére, a médiák csatolására két technikai megoldást alkalmazunk:

1. a rövidebb terjedelmű forrásokat – jellemzően a cikkeket – pdf dokumentumként csatoljuk a rekordhoz;
2. az e-könyveknél, vagy azon cikkek esetében, ahol az előfizetett adatbázisunk szolgáltatója a katalógusban való megjelenítést nem engedi meg, csak az elérhetőség permlinkjét tüntetjük fel.

7. ábra

Ahogy már említettem, a könyvtári rendszer kialakításában a vállalatunk több kollégája is aktívan részt vett, majd a későbbiekben, például a tesztverzió használatánál is együttműködtünk, és továbbra is figyeljük és várjuk a fejlesztésre irányuló véleményüket. Hisszük, hogy az automatizált cikk-igénylő rendszerünk azért lett olyan népszerű és hatékony, mert a helyi igények figyelembevételével igyekeztünk felhasználóbarát könyvtári eszközzé formálni.

Ezúton is köszönöm a kedves hallgatóság soraiban ülő valamennyi könyvtáros kolléga megosztott tapasztalatát, szakmai tanácsát, kiemelve közülük Kutnyánszky Anikó, az MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont könyvtárvezetőjének segítségét.

Digitális korszak kontra Gutenberg-galaxis

A Pekár Mihály Könyvtár 2019-ben végzett felméréseinek eredménye

Lutz Réka, Heronyányi Zsolt, Gracza Tünde

PTE EK TK Pekár Mihály Orvosi és Élettudományi Szakkönyvtár

E-mail: gracza.tunde@lib.pte.hu

A 2018/2019-es tanévben felméréseket, elemzéseket végeztünk, melyek során az alábbi kérdésekre szerettünk volna választ kapni:

- Változtak-e vajon a digitális korszakban az orvostanhallgatók tanulási szokásai?
- A média és néhány oktatónk állítása szerint az elektronikus eszközök révén elérhető tananyagokat részesítik előnyben.
- Csökken a nyomtatott tankönyvek iránti érdeklődés?
- Megfelelő a beszerzési politikánk?
- Felelősen gazdálkodunk a rendelkezésünkre álló forrásokkal?

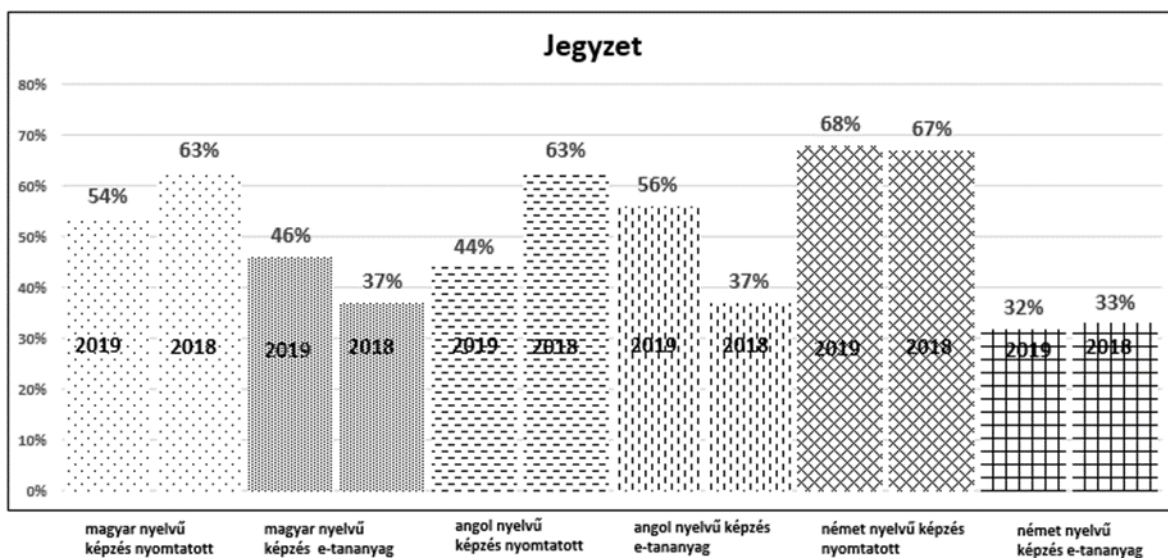
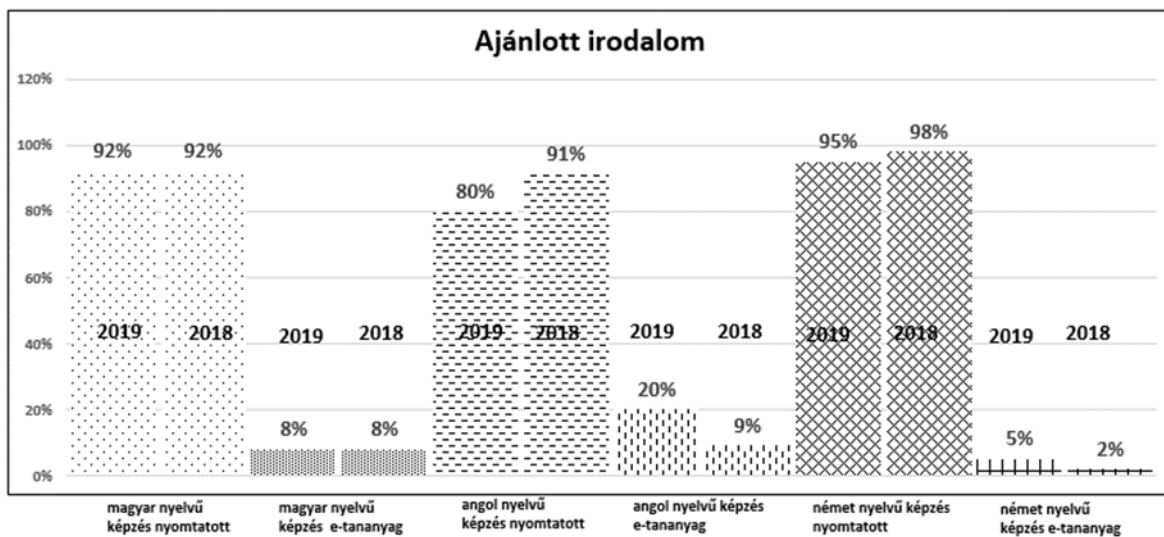
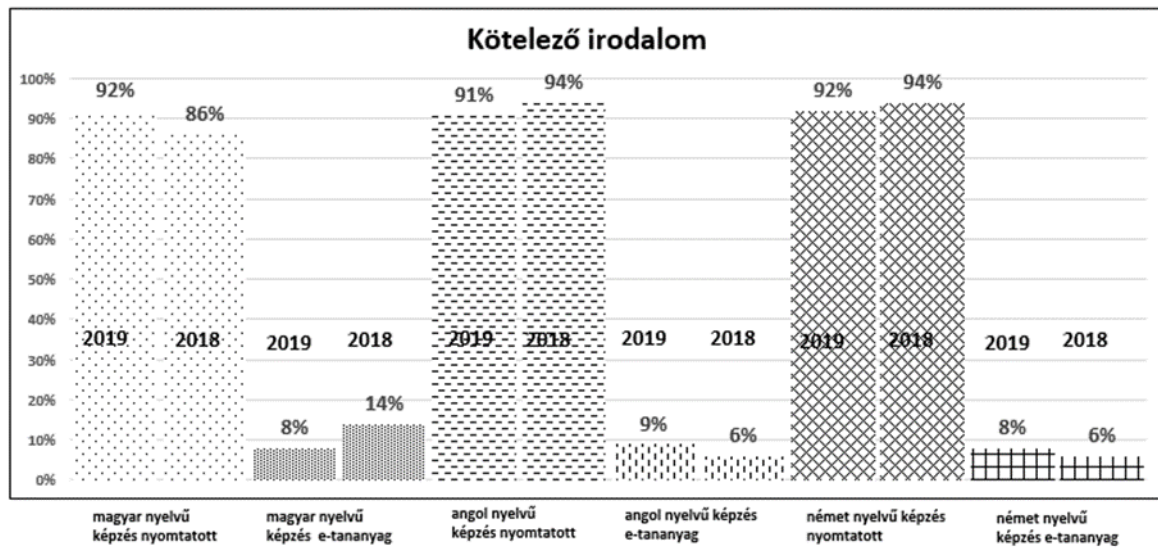
Tapasztalatainkról több fórumon keresztül – pl. Orvoskari Hírmondó. 2018. december. 27-29. – beszámoltunk. A könyvtárhasználati szokások változása az egyik legfontosabb kérdéssé vált könyvtárainkban, ezért a tavalyi évhez hasonlóan újból végeztünk elemzéseket. Megvizsgáltuk az aktuális – 2019-2020-as tanévre vonatkozó – listát, amelyben az oktatók által ajánlott tankönyvek, jegyzetek, oktatási anyagok találhatóak és 2019. áprilisában ismét végeztünk egy gyors felmérést olvasóink körében. A kapott eredményekről az alábbiakban szeretnénk beszámolni.

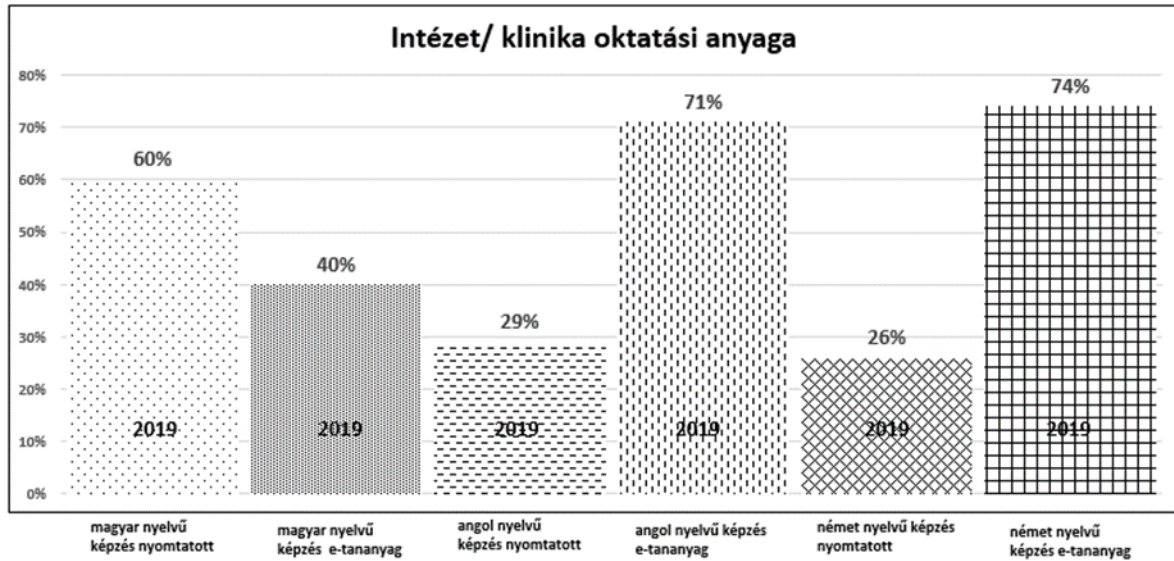
I. Az oktatói igények vizsgálata

Az orvosi könyvtár nagyon szigorú előírások szerint végzi a könyvbeszerzést. Az erre fordítható keretek felhasználásának legfontosabb szempontja a hallgatóinak tanulmányait segítő dokumentumok beszerzése. Ehhez minden évben dr. Pethő Gábortól – az ÁOK tankönyv- és jegyzetfelelőse – elkérjük azt a címlistát, melyet a PTE Általános Orvostudományi Kar (ÁOK) oktatóinak valós és aktuális igényei alapján állítanak össze. A bevezetőben feltett kérdések megválaszolásához is a kapott listát használtuk. Az ebben szereplő kötelező és ajánlott irodalmakra valamint jegyzetekre, oktatási anyagokra vonatkozó adatokat vettük górcső alá, minden esetben követve a listában használt elnevezéseket.

- Az ÁOK-n magyar, angol és német nyelvű képzések folynak, így az adatok elemzésénél ezt is figyelembe vettük.
- Az oktatók által felsorolt dokumentumokra vonatkozó adatok külön-külön táblázatba kerültek: kötelező irodalom, ajánlott irodalom, jegyzetek avagy intézeti/ klinikai oktatási anyagok.
- A nyomtatott könyveket és az e-tananyagot – attól függetlenül, hogy hány épzési egységben használják fel azokat – egy-egy-nek vettük, mivel az állománygyarapítás során is csak azt figyeljük, hogy van-e igény az adott szakirodalomra vagy nincs.

A nyomtatott könyvek és e-tananyagok számának összegzése és egymáshoz viszonyítása után az alábbi grafikonokat szeretnénk bemutatni.

Megállapítható, hogy mindhárom – angol, magyar, német – nyelvi képzésben nagyobb arányban ajánlják a nyomtatott dokumentumok használatát az ÁOK oktatói hallgatóik számára. A tavalyi és az idei évi adatokat összevetve kiemelendő, hogy a magyar nyelvű képzésben emelkedett a nyomtatott kötelező irodalom száma.

II. A hallgatói igények vizsgálata

A hallgatókat kérdőívek kitöltésére kértük fel 2019. áprilisában. Kitöltők száma: 62 (ebből magyar: 40, angol program: 9, német program: 13)

Mennyi időt tölt a könyvtárban:

- 1 óránál többet: 74,2% (2018-ban: 87 %)
- egy óránál kevesebbet: 21% (2018-ban: 13%)
- nem válaszolt: 4,8%

Miért ezt a könyvtárat használja (szabadon kifejtős kérdés):

- mert közel van: 48%
- mert minden könyvet megtalálok itt: 32%
- kellemes hely, nyugalom van: 22,5%
- megragadó légkör: 6,4%
- órák közti szünetekben jó időtöltés: 4,8%
- hosszú nyitva tartás miatt: 4,8%
- mert vannak makettek: 1,6%
- mert nincs jobb: 1,6%
- mert sok a fény és van légkondicionáló: 1,6%
- jobban tudok koncentrálni, mint otthon: 1,6%
- kedvesek a könyvtárosok: 1,6%

Könyvet használ:

- könyvtári könyvet összesen: 80,6% (2018-ban: 63 %)
 - magyar nyelvű könyvet: 48,4%
 - angol nyelvű könyvet: 14,5%
 - német nyelvű könyvet: 17,7%
- saját könyv: 35,5% (2018-ban: 50 %)
- saját jegyzet: 60%

Számítógépet használ:

- könyvtárit: 33,8% (2018-ban: 29%)
- sajátot: 46,7% (2018-ban: 20%)

Internetet használ, oktatási anyagot: 43,5% (2018-ban: 23 %)

A könyvtárban leginkább tanult tárgyak:

- anatómia
- szövettan
- kórélettan
- sejtbológia
- patológia
- kémia
- neuroanatómia

Összességében elmondható, hogy a hallgatók tanulni jönnek a könyvtárba, többségük könyvtári könyvet használ és kiegészítésként használják interneten oktatási segédanyagot.

Könyvtári számítógépet a hallgatók harmada használ. Az angol és német programos hallgatók nagyobb arányban hoznak magukkal laptopot vagy I-padot a könyvtárba.

A könyvtárban tanulók 75%-a egy óránál hosszabb ideig marad, gyakran 7-8 órán át.

A tantárgyak közt nagy a szórás, általában az adott szemeszter tárgyait tanulják.

Könyvtárunkat a legvonzóbbá az elhelyezkedése teszi, illetve az itt található könyvek miatt jönnek ide. Harmadik helyen áll a nyugalmas, kellemes környezet, negyedik helyen a megragadó légkör.

Pro captu lectoris habent sua fata libelli
azaz: a könyveknek is megvan a maguk sorsa

(Terentius Maurus)

Kárpáti Zoltánné Tölgyesi Ágnes

Békés Megyei Központi Kórház Orvosi Könyvtára

E-mail: tolgyag@bmkk.eu

Nemrég meghívást kaptam a helyi városi könyvtárba egy kiállítás megnyitójára. Ez a tény még nem adott volna okot arra, hogy „tollat ragadjak”, hiszen nap mint nap kapok hasonlót, de amikor meghallottam, mi a kiállítás tárgya, már tudtam: ezt meg kell osztanom az *Orvosi Könyvtárak* olvasóival. A megnyitó után – mert megismerkedtem az alkotóval és mert gyorsan körbejártam a világhálót némi plusz információért – azonnal meg is fogalmazódott bennem írásom címe. Ha valamikor, hát most igazán illeszkedik a témához ez a Maurus-idézet, melyről nyilván minden könyvtáros hallott már. Ahogy valamennyien ismerjük az új könyv birtoklása által kiváltott jó érzést is; a tartalom iránti érdeklődés mellett az illatot, tapintást, tipográfiai élvezetet, grafikai és szerkesztői szép megoldások felfedezését. Élvezettel merülünk el benne és ha valóban jól választottunk, napokig, hetekig társunkká szegődik...

És azután? Elolvastuk, félretesszük és lassan megfeledkezünk róla. Sokszor éveig, évtizedekig pihen – előfordul, hogy méltatlan körülmények között porosodik – egyik-másik könyvespolcon, talán egy régen otthagyt dobozban.

A megunt, feledésbe merült, tartalmában túlhaladott kiadványok talán legméltóbb nyughelye egy őket kegyesen befogadó antikvárium. Itt legalább besimulhatnak hasonlóan mellőzött, szépkorú társaik közé, várva az elmúlást...

De néha váratlanul érkezik valaki. Levesz egy viharvert kötetet a polcról, belelapoz, méregeti, simogatja ujjai közt a lapjait, forgatja, kinyitja, becsukja, majd beleolvas, nyugtázza, hogy már nem releváns a tartalma, végül úgy dönt: ez jó lesz! Mert terve van vele. Ő a könyvszobrász.

Bevallom, nekem egészen új volt a szó, amikor az említett kiállításnyitón szembesültem vele – a látványról nem is beszélve! Kisebb-nagyobb könyvek álltak öntudatosan az asztalokon és lapjaikból hajtogatott 3D-s képek néztek vissza rám. Hihetetlen látványt nyújtottak!

Ki is a könyvszobrász? Hát aki bemegy az antikváriumba és a fentebb leírt módon szemügyre veszi alkotása tárgyát, egy-egy régi, de még viszonylag jó állapotban lévő könyvet. És ha a lapjai minőségét hajtogatásra megfelelőnek tartja – amellet, hogy tartalmát is mérlegeli –, akkor hazaviszi és nekilát az alkotásnak, ami mintától függően akár húsz órát, néha napokat is igénybe vesz.

A világhálón több ilyen alkotóra is rábukkantam országszerte, így Farkas Péter (<http://www.ahmagazin.com/az-elfeledett-konyvek-megmentoje-interju-farkas-peter-konyvszob-rasszal/>), Cseuz Veronika (<https://nlc.hu/otthon/20140817/konyvszobrasz-hajtogatás-papir-eskuvo-cseuz-veronika/>) vagy könyvtáros kollégánk, Kelemen Gabriella (<https://makohirado.hu/2017/12/02/selejtekbol-keszit-mualkotast-konyvtaros/>) munkáit is megcsodálhattam, sőt tágabb világunkban kalandozva a texasi Isaak Salazar (<https://www.flickr.com/photos/bookofart/>) nevével is találkoztam, aki néha két hétig is készít egy precíz, bonyolult könyv-origamit, igaz, ő csak esténként, munka után és hétvégén alkot.

Az említett kiállításmegnyitón aztán személyesen is sikerült megismerkednem egy könyvszobrásszal. Menyhárt Erzsébet Gyulán született, majd Szegeden végzett magyar-történelem szakos tanárként. Jelenleg az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark marketing csoportjának munkatársa. Szegeden él, szülővárosába már csak látogatóba jár.

A megnyitó után az alábbiakat árulta el érdeklődésekre:

„A könyvszobrászat számomra szerelem volt első látásra. Három éve készítettem az első szobrot, akkor még nyilván segítséggel, mostanra pedig közel 200 alkotásom van.

A minták kiválasztása sokszor teljesen random történik, tulajdonképpen az alapján, hogy mi az, amit éppen szeretnék könyvön látni. Készítek megrendelésre, ajándékba is könyveket, ilyenkor teljesen új ötletek merülnek fel. Amikor kész vagyok egy új szoborral, először hozzám közel álló személyeknek mutatom meg, mivel azt gondolom, hogy nagyon fontos, hogy objektív véleményt kapjak egy-egy alkotásról. Ilyenkor derül ki, hogy ugyanazt látjuk-e egy sziluettben. Természetesen előfordult már, hogy nem a kívánt hatást érte el az alkotás, de akkor próbálkoztam újra.”

Arra, hogy bemutatkozott-e már a nyilvánosság előtt műveivel, így válaszolt:

„Eddig összesen 7 kiállításom volt (Csóka, Ópusztaszer, Zenta, Csongrád, Hódmezővásárhely, Szeged), október 1-jén nyílt meg a hetedik, Gyulán. Mindegyik lehetőségnek nagyon örültem, de mi tagadás, nagyon nagy öröm számomra, hogy „haza” vihetem a könyveim. Gyulaiként nagyon nagy vágyam volt, tulajdonképpen az első kiállításom óta, hogy egyszer otthon is legyen egy. Most végre megadatott. A fogadtatás szerencsére mindenhol pozitív volt, kedvesek, érdeklődőek és nagyon kíváncsiak az emberek arra, hogy hogyan készülnek a szobrok. S mivel relevanciáját vesztett könyveket használok csak ezek elkészítéséhez, így aki- nek esetleg fenntartásai lennének a könyvek ilyen módú felhasználása miatt, hamar feloldódnak.”

Az értékesítésről pedig az alábbiakat mondta el:

„Van lehetőség vásárlásra is. Általában a közösségi oldalakon (facebook, instagram) keresnek meg ilyen jellegű kérésekkel, s igyekszem mindig minél előbb eleget tenni a kéréseknek, hiszen ezek sok esetben ajándékba készülnek.”

A beszélgetés végére igazi értelmet nyert számomra a „könyveknek is megvan a maguk sorsa” valódi értelme. A híressé vált mondás Umberto Eco modern újraértelmezése szerint viszont így hangzik: a könyvek osztoznak olvasók sorsában. S az író gondolatát továbbfűzve, az olvasók (értsd: könyvszobrászok) és velük a kiállítások látogatói is osztoznak a könyvek felemelő sorsában. A gyulai Mogyoróssy János Városi Könyvtárban Menyhárt Erzsébet kiállítása ezt igazolta számomra. Igazi élmény volt! Sőt, maradandó emlék is – a szó szoros értelmében –, hiszen a Békés Megyei Központi Kórház Vérellátó Állomásának vezetője, dr. Rus-Gal Gabriela örömmel tájékoztatott arról, hogy Menyhárt Erzsébet több könyvszobrárt a véradóknak ajánlotta fel, melyekkel a következő szervezett véradások alkalmával jutalmazták az önzetlen segítőket.

Csáth Géza (1887-1919)

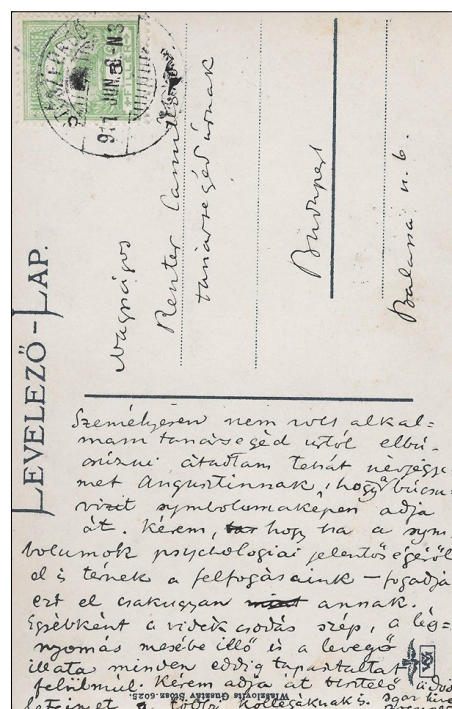
Forrás: <https://www.facebook.com/Klimo.Konyvtar/posts/2710270902317812/>

Szeptember 11-én volt száz éve, hogy a magyar irodalom egyik legígéretesebb tehetsége, Csáth Géza eldobta az életét. Csáthot Brenner József néven anyakönyvezték, ezen a néven írta alá a képeslapot, amelyet 1911-ben a pécsi Reuter Camillo doktornak címzett Stószfürdőről. A Reuter-hagyatékot, mely idősebb és ifjabb Reuter Camillo könyveit, képeslapjait, fotóit és egyéb dokumentumait tartalmazza, a Pécsi Egyetem történelmi Gyűjtemény őrzi.

Kereken száz éve már, hogy ezen a napon – miután megszökött a szabadkai elmeógyógyintézetből – Budapest felé tartva a szerb demarkációs vonalnál Csáth Gézát a határőrök feltartóztatták és dulakodás közben a nála lévő Pantoponból halálos dózist vett be. 32 éves volt ekkor.

Csáth – eredeti nevén Brenner József – 10 éves korától vezetett naplót, melyekből egy traumatizált, törékeny ember képe jelenik meg rendkívül pontos önelemzés mellett. Ezek az írások, feljegyzések, levelek unokatestvéréhez, Kosztolányi Dezsőhöz kerültek, aki bele is kezdett rokona pusztulástörténetébe. Csáth saját bevallása szerint nagyban okolta a háborút állapotáért, de drogproblémái már jóval azelőtt elkezdődtek; 1910. április 10-én, hajnali fél hatkor használt először morfiumot – ezt félrediagnosztizált tüdőbajára kapta –, majd tudatosan szokott rá, érdekelte annak tudatmódosító hatása, azonban a morfiumhasználat hamar szenvedéllyé, függőséggé alakult. Életének utolsó évében többször is elmeklinikára került paranoiás kényszergondolatai miatt. 1919 tavaszán a bajai kórház elmeosztályáról haza, Regőcére szökött, ahol lelőtte feleségét, Jónás Olgát, majd magával is végezni akart, sikertelenül. Így került Szabadkára.

Pszichoanalitikai kutatásai, írói, zeneszerzői kvalitásai elvitathatatlanok, műveiben a halál és haldoklás motívuma mindig vissza-visszatért, ami talán előrevetítette személyes tragédiájának bekövetkeztét is.

Évszázados orvosi szakkönyvtár

Dr. Kührner Éva, PhD

Nagyon nehéz vállalkozás néhány oldalban összefoglalni 100 év történetét még akkor is, ha az „csupán” egy könyvtár históriája.

Ráadásul ez a történet igazából másfél évszázada, 1863-ban kezdődött, amikor dr. Korányi Frigyes létrehozta Nagykállóban a vármegyei szükségkórházat. Korányi rá egy évre egyetemi magántanár lett Pesten, így 1865 elején átadta igazgatói székét dr. Jósa Andrásnak (1834-1918). Ismerve mind Korányi, mind a polihisztor Jósa életútját könnyen elképzelhető, hogy vidéki magányukban mindketten rendszeresen frissítették tudásukat a rendelkezésükre álló szakirodalomból.

Jósa esetében közismert, hogy orvosi könyveinek egy részét nagyapjától, dr. Jósa István (1756-1839) örökölte meg, aki 50 éven át 1787-1807 között Szabolcs vármegye tisztiorvosaként lerakta a megye egészségügyi szervezetének az alapjait. Az unokára, Jósa Andrásra – bár nagyapját alig ismerhette, hiszen 5 éves volt, amikor az távozott az élők sorából – bizonyára kihatott a neves ős szellemisége. Az ő rendelőjében is a padlótól a mennyezetig sorakoztak a tudományos művek.[1] Az orvosi könyvek között azonban megbújtak a régészeti, néprajzi munkák is, hiszen Jósa doktor nem csak neves orvos, hanem kiváló régész és múzeumalapító is volt. Idős korában főleg ez utóbbi tevékenység töltötte ki napjait. Könyvtárának egy része sajnos elkallódott, a maradék viszont a vármegyére szállt és napjainkban a nevét viselő múzeum féltve őrzött kincseit gyarapítják. Jósa István és András orvosi könyvei tehát nem képezhették évszázados orvosi könyvtárunk alapjait, de a tudás becsülete tovább élt kórházigazgató utódai körében is.

Miután Jósa András 1884-ben vármegyei főorvos lett, dr. Kállay Rudolfot (1853-1920) nevezték ki előbb a kórház sebész főorvosává, majd 1887-től vezetőjévé. Jósa, felesége révén családi kapcsolatban állt a Kállay családdal, így Rudolffal is baráti és jó szakmai kapcsolatot ápolt. A polihisztor doktor szellemisége, a gyógyítás iránti alázata, a kórház vezetése iránti felelőssége minden bizonnyal hatott utódára a fiatalabb kollégára, Kállay Rudolfra.

Közben 1876-ban a megyeszékhely Nagykállóból Nyíregyházára költözött. Költözniük kellett a megyei hivataloknak (bírószék, börtön, kórház stb.) is. A településen ez nagy építkezéseket eredményezett. Ekkor épült fel 1899 végére, a korszakban modernnek számító 165 ágyas pavilon rendszerű Szabolcs vármegyei Erzsébet közkórház is.

Kállay Rudolf és alorvos társa dr. Lórencz Gyula a kórházzal együtt költözött az új megyeszékhelyre. Kállay főorvos a gyógyító munkát továbbra is mindenképp elé helyezte, a kórház vezetésében pedig az állandó fejlődésre, színvonal-emelésre törekedett. Azt vallotta, hogy „... a kórháznak olyan tudományos felszereléssel és olyan képzett orvosi személyzettel kell rendelkeznie, hogy a betegségek felkutatásánál és azok gyógyításánál minden segédeszköz rendelkezésre álljon.”[2] Ilyen segédeszközöknek tekintette a könyveket és folyóiratokat is,

melyek különösen fontosak voltak a „...vármegyében működő orvosoknak, hogy a szakkönyvek olvasása által, az ön és továbbképzést, amelytől vidéki működésük folytán el vannak zárva, eszközöltessék...”[3]

A nővéreknek tanfolyamokat szervezett, kollégái továbbképzésének megkönnyítésére pedig támogatta az Orvosi Olvasó Kör megszervezését, melyet a vármegyei Orvosszövetség kezdeményezett 1914 elején.[4] Ennek soraiba vártak minden kollégát a megyeszékhelyről és vidékről, legyen kör- kórházi vagy katonaeorvos. Mint a hivatkozott cikk megjegyezte, az orvostudomány rohamos fejlődése miatt a betegek akkor már egészen más tudást vártak el a doktoroktól, mint egy évtizeddel korábban: „A beteg teljes joggal követelheti orvosától, hogy gyógyulása érdekében az újabb és bevált gyógykincseket, vizsgálati és kezelési módokat alkalmazza.”[5]

A kör előfizetett 14 féle folyóíratra, vitaesteket, felolvasásokat, betegbemutatókat tartottak orvosoknak, de vetített képes „szórakoztató és legfőképpen tanulságos” előadásokat szerveztek az érdeklődő nagyközönség számára is. Szerveződésükkor szó volt egy könyvtár alapításáról is.[6]

Közben kitört az első világháború, ami sok fényes tervnek – többek között ennek is – meggátolta a kibontakozását. Kállay Rudolf igyekezett egymaga megvalósítani, amit az Olvasó kör eltervezett; vásárolt könyveket, előfizetett folyóiratokat és mindezeket kollégái rendelkezésére bocsájtotta. Az állomány nagyságát és összetételét – nyilvántartás hiányában – ma már csak megbecsülni lehet. Nagysága azonban imponáló lehetett, és elhelyezésére már 1901-ben vásároltak két üveges könyvszekrényt, amit a főorvos szobájában helyeztek el. A szekrény polcain ott sorakozhatott az 1865-ben indult Magyar Orvosi Könyvkiadó Társulat sorozatának sok kötete és számos a korszakban fontos hazai és külföldi folyóirat, pl. Orvosi Hetilap, Természettudományi Közlöny, Klinikai Füzetek és a német nyelvű Deutsche Medizinische Wochenschrift,, Wiener Klinische Wochenschrift,, Wiener Medizinische Wochenschrift, és Therapie der Gegenwart, melyek ma a könyvtár állományának féltett kincsei.

Dr. Kállay Rudolf 1915 júniusában nyugdíjba vonult. Orvos leszármazottja nem lévén, könyvtárát a kórháznak adományozta. A vármegyei közgyűlés 1918. december 30-án az alábbi határozatot hozta: “Szabolcsvármegye törvényhatósága ... dr. Kállay Rudolf nyugalmazott kórházigazgató főorvos nemeslelkű és a tudományt szolgáló adományát köszönettel elfogadja, és elhatározza, hogy az Erzsébet közkórházban orvosi művekből álló tudományos könyvtárt létesít s a könyvtárt dr. Kállay Rudolf nevére, mint aki adományával a könyvtár alapját vetette meg dr. Kállay Rudolf könyvtárnak nevezi el.”[7] Ezzel egyidejűleg megszavaztak évi 400 koronát a bibliotéka fenntartására. Így alakult meg az országban elsőként hivatalosan is a kórház szakkönyvtára.[8]

Az intézmény igazgatója ekkor, már a hasonlóan kiváló minőségű dr. Klener (később Komorpai) Károly volt. A kiváló sebész és kórházszervező lépést tartva a tudomány fejlődésével, új szakterületeket honosított meg és új osztályokat hozott létre. Ez és a tetemesre nőtt betegforgalom indokolta, hogy már hivatalba lépése után nagy építkezések megvalósításá-

ba kezdett. Sajnos azonban a háború, majd a gazdasági világválság egy évtizedre elodázta a fejlesztéseket. Elsöpörte 1919-ben Piszter János, majd 1926-ban Fábian Gáspár terveit is. Valamennyi épülettervnek a sajátja volt azonban, hogy könyvtárhelyiség szerepelt bennük. Mi ez, ha nem a tudatos könyvtár fenntartás bizonyítéka!

Végül 1929-re felépült Fábian Gáspár módosított terve alapján az új sebészeti épület, melynek földszintjén, a baloldalon kapott helyet a könyvtár, a református imaház, a római katolikus kápolna és az orvosi ebédlő, szomszédságában. A helyiség előadások helyszínéül is szolgált. A könyvtár állománya 1932-ben 400 kötet könyv 50-60 kötet bekötött és számos bekötetlen folyóirat volt, köztük az újabb indulású magyar lapok; pl. a Bőrgyógyászati Urológiai és Venerológiai Szemle, az Orvostovábbképzés, a Népegészségügy stb. példányai.[9]

Első könyvtárosa az 1936-ban Nyíregyházára került dr. Gerlei Ferenc (1901-1970) volt, aki patológusi feladatai mellett önként végezte a könyvtárosi munkát is; könyvtárat rendezett, gyarapította a gyűjteményt és pótolta a hiányokat, dokumentátori tevékenységet folytatott és kidolgozta a könyvtári adminisztrációt. Úgy végzett csupán ösztönei által vezérelt, a szakma szabályainak ma is megfelelő könyvtári munkát, hogy azt soha nem tanulta. Aláírásában egymás mellett használta a „patológus főorvos és könyvtáros” titulust.

1945 után új korszak kezdődött nemcsak könyvtárunk, de az egész hazai könyvtárügy életében.

A Kállay Könyvtár új helyre, az igazgatói épületbe költözött. A fordulat éve után, nemcsak a kórház, hanem a könyvtár is elvesztette nevét. A kommunista hatalom szemében nem volt kívánatos Erzsébet királyné és egy „de genere” Kállay, egy ősi nemesi család sarjának nevét viselni.

Közben megjelent az 1956. 5. tvr., mely szabályozta a hazai könyvtárügyet. Megtörtént könyvtárak gyűjtőkörének elhatárolása és ezzel elkezdődött a szakkönyvtári hálózatok – így az orvosié is – kialakulása.

1962 végére valamennyi megyei kórházban könyvtárosi státusz létesült. Nyíregyházán ekkor állt munkába Könczöl Dániel. Őt 1969 végén Szabó Katalin – későbbi Novák Zoltánné (1946-1988) követte. A nyíregyházi szakkönyvtár hálózati alközpont státuszt kapott. Feladatai közé tartozott a megyében lévő egészségügyi (pl. vidéki kórházi, KÖJÁL) könyvtárak patronálása, munkájának szakmai segítése. Novákné Kati rendkívüli elánnal és hatékonysággal végezte ezt a munkát. Vezetése idején vált könyvtárunk hazánk egyik legjelentősebb kórházi orvosi könyvtárává. Korai halála nagy veszteség volt nem csak kórházunk, de az orvosi könyvtárügy számára is.

A nyolcvanas évek nagy kórházi fejlesztéseket hozott. Ekkor vált egy intézménnyé többek között a megyei kórház és a Sóstói erdőben lévő tbc szanatórium, ahova több aktív osztály költözött. A két intézmény földrajzi távolsága megkívánta, hogy ott is alakuljon egy fiók orvosi könyvtár. Az 1980-2006 között működő fiókkönyvtár teljes körűen ki tudta elégíteni a telephelyen dolgozók információs igényeit.

Ugyancsak ebben az időszakban éledt újjá háború előtti csírájából a betegkönyvtár (1978), melyet 1980-tól a szakszervezettel közösen tartott fenn a kórház, s mely végül 2013-ban integrálódott az orvosi szakkönyvtárba.

Közben, 1970-ben elhunyt Gerlei tanár úr. Halálának harmadik évfordulóján emlékkonferencia keretében emlékeztek rá. Ekkor, 1973-ban vette fel könyvtárunk dr. Gerlei Ferenc nevét. Ettől méltóbb névadást nem is kívánhatott volna a – politikai okokból – nevét vesztett könyvtár. Gerlei Ferenc ugyanis nem csak első könyvtárosunk volt, hanem megyénk első Kossuth díjasa is, aki nem mellesleg kiváló koponya, a szakmájában elismert tudós volt.

Novák Zoltánné utóda, Dr. Gyarmathy Zsigmondné, Ibolya (1936-2009) lett, aki már 1975-től a könyvtár dolgozója volt. Ibolya számára a legjelentősebb feladat a könyvtár új helyre költöztetésének levezénylése volt. Nem kis kihívást jelentett az akkor már tekintélyes állomány mozgatása és egy hajdani rideg raktárból barátságos, a funkciójának és a kor kihívásainak megfelelő, korszerű szolgáltatások nyújtására alkalmas bibliotéka kialakítása. Az új könyvtár 1997 nyarára lett kész. Június 16-án nagy ünnepség keretében avattuk. Ez alkalomból kapta vissza alapítója nevét; dr. Kállay Rudolf Orvostudományi Szakkönyvtár lett. Az ünnepségen részt vett a család képviselőjében dr. Kállay Kristóf Szentszéki nagykövet is.

Az ezredforduló táján új feladatok vártak a könyvtárra. Gyarmathyné Ibolya nyugdíjba vonult. Utóda 2000 augusztusától e sorok írója lett, aki már 1979-től a könyvtár dolgozója volt. Az új jogszabályoknak megfelelően könyvtárunk nyilvános könyvtári szerepkört kapott, ami tágabb mozgásteret jelentett a pályázások terén. Erre szükség is volt, hiszen jelentős informatikai fejlesztésre volt szükségünk. Ez már az az időszak, amikor az Index Medicust felváltotta a MEDLINE adatbázis és a Current Contents sem papíron, hanem elektronikus hordozón (eleinte floppy, majd CD-n) jelent meg. Hiába jutottunk számítógépekhez pl. a Miniszterelnöki Hivatal számítógép pályázatán, ha nem volt hálózati kapcsolat. Ezt a C3 Alapítvány pályázata útján tudtuk biztosítani, addig, míg a kórházi hálózat kiépítése elért a könyvtárig. Majd jöttek az adatbázisok építését szolgáló lehetőségek. A Nemzeti Kulturális Alap támogatásával sikerült feldolgozni a muzeális anyagunkat. A TÁMOP 3.2.4-08/1-2009-0026 pályázat támogatásával integrált könyvtári rendszerhez jutottunk és végre elvégezhetjük állományunk elektronikus rekatalogizálását, valamint létrehoztunk a város szakkönyvtáraival közösen egy szakkönyvtári portált, számos értékes tartalmi információval.

Igyekeztünk követni az időközben megváltozó olvasói szokásokat. Egyre jobban kiépültek a távszolgáltatások és erősödött könyvtárunkban a közművelődési szerepkör. Miután egy pályázatból sikerült megteremteni az infrastruktúrát, rendszeressé váltak az egészségügy-történeti kiállítások, és bemutatkozhattak alkotásaikkal a kórház dolgozói is. Alkalmanként sor került falaink között ismeretterjesztő előadásokra, kötetbemutatókra is. Vendé-

günk volt többek között dr. Szállási Árpád, dr. Hárdi István és Gyurkovics Tibor író, aki feleségét Földvári Gyöngyit kísérte kötetbemutatójára.

Az évszázados dr. Kállay Rudolf Orvostudományi Szakkönyvtár ma már egy olyan intézmény, mely múltját ápolva a 21. század kihívásainak megfelelően végzi tevékenységét. Büszke lehetek arra, hogy ebből a száz évből több mint három évtized nekem is jutott, hiszen éppen 40 éve, még hallgatóként léptem át e könyvtár küszöbét. Időközben a sors bárhová vezérelt, én a mai napig is orvosi könyvtárosnak vallom magam.

Jegyzetek

- [1] Jósa Jolán: Dr. Jósa András (1834-1918) és elődei. Miskolc, 1934. 358 p.
- [2] MNL SZSZBMÖL IV 402 1918. dec. 30. jegyzőkönyv 30302 K. 727 Bgy/1918.
- [3] u.o.
- [4] Orvosi olvasóköri. Nyírvidék, 1914. 35. évf. 5. sz. 2. o.
- [5] u.o.
- [6] u.o.
- [7] MNL SZSZBMÖL IV 402 1918. dec. 30. jegyzőkönyv 30302 K. 727 Bgy/1918.
- [8] Magyarország gyógyintézeteinek évkönyve 1934. kiad. A Magyarország Klinikáinak és Kórházainak Szövetsége. 789 o.
- [9] Évkönyv 1934.

Dr. Jósa András portréja a Színházi Élet-Színházi Hét 1924. évf. 26. számában

Jósa 120 – 120 éves a Jósa András Oktatókórház!

Bede Józsefné

*Szabolcs-Szatmár-Bereg-Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház
Dr. Kállay Rudolf Orvostudományi Szakkönyvtár és Közművelődési Gyűjtemény
E-mail: bede.jozsefne@szszbmk.hu*

1899. november 20-án 165 ágygal nyitották meg a betegek előtt Nyíregyházán azt az Erzsébet Közkórházat, ami mára közel 2000 ágyszámon gyógyít és több mint 3000 dolgozót foglalkoztat.

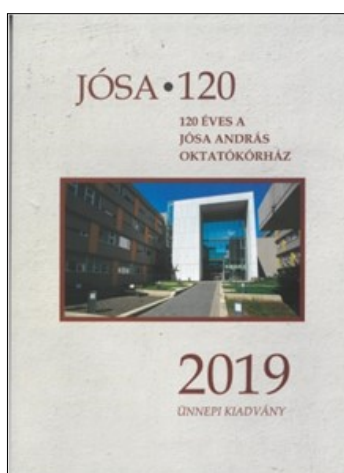

2019. szeptember 20-án 11 órától nagyszabású születésnap rendezvényen emlékeztünk a Jósa András Oktatókórház elmúlt 120 évére. A visszatekintő és előremutató előadások, magas rangú vendégek köszöntője után a történelmi egyházak képviselői mondtak áldást a kórházra, a benne dolgozókra, gyógyulókra egyaránt.

120 év nagy idő „Az első 100 év egy nagyon komoly alapterakás volt, az azt követő 20 év pedig egy robbanásszerű fejlődés, illetve egy gondolkodásbeli változás, hisz egy integrált intézménynek lettünk a vezérhajója” – fogalmazott dr. Adorján Gusztáv Tamás, a kórház főigazgató főorvosa. „Ennek kell most megfelelni mind az infrastruktúra, a szakma, a humán erő és a társadalmi szerepvállalás szempontjából” – mondta.

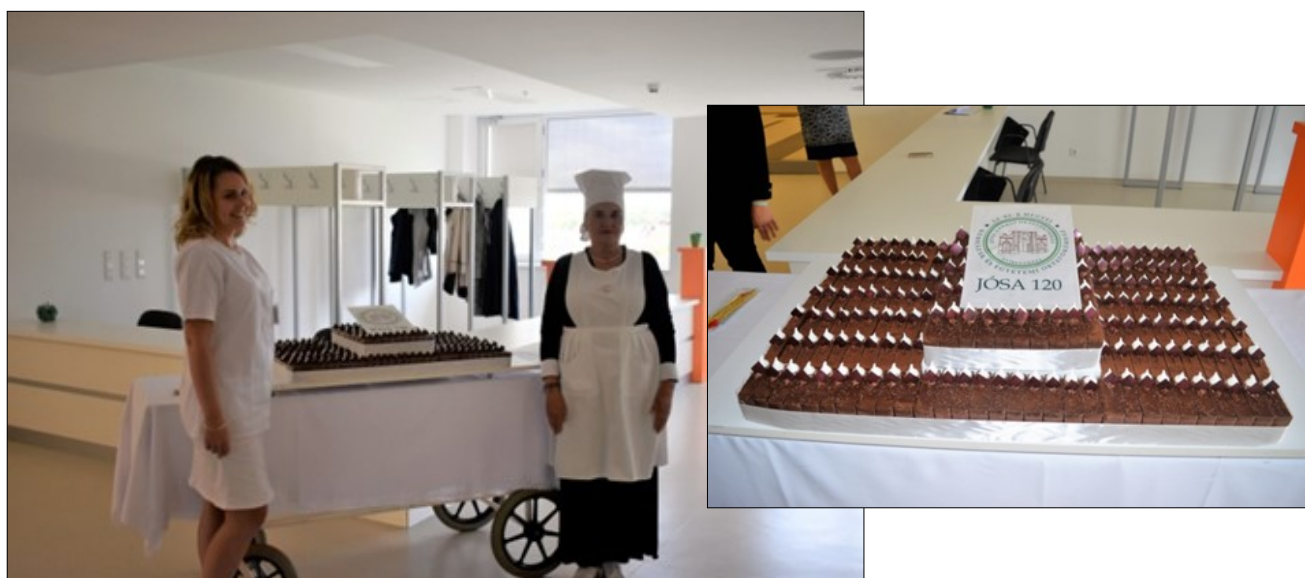
Az Oktatókórház komoly energiát fektet a szakmai fejlődés elősegítésére, a gyógyításban alkalmazható csúcstechnológiákra és a megfelelő szakembergárda kialakítására.

Az eseményre születésnapi kiadvány is készült, melynek szerkesztésében az Orvosi Szakkönyvtár is komoly részt vállalt, mint ahogy a rendezvény szervezésében és lebonyolításában is.

A születésnapi tortát korhű és mai modern ápolói ruhába öltözött nővérek hozták be, egy szépen letakart betegágyon. És megsúgom: a korhű ruhát a könyvtár által gondozott „Régi kórházi eszközök” kiállításából adtuk kölcsön.

Jó ötlet volt!

„Nem elbizni magad semmiféle helyzetben”

Testi-lelki jóllét - írói receptre

Kárpáti Zoltánné Tölgyesi Ágnes

Békés Megyei Központi Kórház Orvosi Könyvtára

E-mail: tolgyag@bmkk.eu

A szavak szobrászának is nevezik. Mestere a rövid lélegzetű, filozofikus hangvételű, tömör írásoknak. Már gyermekkorától – teljes meggyőződéssel érezve zseni-voltát – hivatásának, sőt küldetésének tekintette a gondolat megformálását azok helyett is, akik nem tudják kellő igényességgel kifejezni mondanivalójukat, de hasonlóan gondolkodnak a világ dolgairól, mint ő.

Grosschmid Sándor Károly Henrik Kassán született 1900. április 11-én. A költészet napja ugyan nem az Ő, hanem József Attila születésnapjához kötődik, sőt a magyar szép-próza napján (február 18.) sem rá, hanem Jókai Móra emlékezünk, egy másik – nem kevésbé jeles és különleges – emléknaphoz azonban már megemlíthető a neve.

A békéért küzdő írók világnapját (március 3.), a Writers for Peace Day-t a Nemzetközi Pen Club hirdette meg 1984-ben – a hidegháború idején –, amikor megalakult az Írók a Békéért Szövetség azzal a céllal, hogy a csatlakozó írók felhívják a figyelmet a béke ügyének fontosságára.

"A Béke Útja olyan, mint egy folyó, és mert nem áll ellen semminek, már az előtt győz, mielőtt belekezdene bármibe. A béke művészete legyőzhetetlen, hiszen nem harcol semmivel, csak önmagával. Győzd le önmagad és legyőzöd a világot."

/Paulo Coelho/

A klub tagjai azóta minden évben találkozón is megemlékeznek az eseményről. A nemzetközi szövetségnek nemzeti klubjai is szerveződtek, a Magyar Pen Club patinás névsorában – Göncz Árpád, Görgey Gábor, Harsányi Zsolt, Hubai Miklós, Kordás Ferenc, Kosztolányi Dezső, Sumonyi Zoltán, Szócs Géza mellett – jelen írás főszereplője is megtalálható.

Már az 1930-as években korának egyik legismertebb és legelismertebb írói közé tartozott. Amikor azonban 1948. augusztus 31-én családjával elhagyta hazáját, egyszerre minden megváltozott. Műveit módszeresen eltávolították a hazai irodalmi életből, sőt 1989-ig a nevét is alig ejtették ki. Írásait csak halála után, 1990-ben kezdték újra kiadni, bár ebben magának az íróknak is szerepe volt, hiszen megfogadta, hogy egy demokratikus választásig egyetlen művének kiadásához és előadásához sem járul hozzá. Így csak az 1990-es első szabad választás után kerültek ismét forgalomba művei és ugyanekkor mindjárt posztumusz Kossuth-díjat is kapott.

Aki a fenti információkat olvasva sem biztos benne: **Márai Sándorról** van szó. Halálának 30. évfordulóján szeretnék rendkívül termékeny és hosszú írói pályájának gyűjteményéből – és a róla szóló hírekből – egy magam szedte „csokorral” emlékezni Rá.

Márai Sándor összes „életre szóló” hasznos tanácsát minden apropó nélkül is érdemes megfogadni. Szokványosnak a legjobb indulattal sem nevezhető, ám rengeteg praktikus tárgyat (apró csavarhúzó, reszelőt, nagyítót, jegyzetfüzetet, stb.) rejtő női táskám mindennapi, elmaradhatatlan tartozéka a *Füves könyv* (1943.). Sőt, e közlemény írására készülve két korábbi, hasonlóan "prózai epigrammák" gyűjteményének nevezett, az 1938-ban megjelent *A négy évszak*-nak és az 1942-ben napvilágot látott *Ég és Föld*-nek is helyet szorítottam.

Szeretem az olyan könyveket, amelyeket nem **elolvasni**, hanem **olvasni**, és benne minden mondatát ízlelgetni kell! *A Füves könyv* – ahogy az említett sorozat másik két tagja is – épp ilyen. Ezerszer olvasott és értelmezett bölcsességeit újra és újra előveszem, ha úgy érzem, irányt tévesztettem. Ebben a közleményben is gyakran fogom még idézni.

Mindjárt az elején hozom azt a bölcs tanácsát, melyből e közlemény címét kölcsönöztem és amely kortól, nemtől, mindenféle hovatarozástól függetlenül, egyetemesen megszívlelendő. Hiszen hosszú és gyakran zaklatott, betegségektől, tragédiáktól sem mentes élete során tudatosan és aprólékosan, józanul szemlélte és dokumentálta az eseményeket, érzéseket, az élet dolgait, így sokat tapasztalt a test és lélek karbantartásáról, a testi-lelki egészség fenntartásáról. Rá emlékezve e témát taglaló írásaiból válogattam.

“Mindig váltani az élet ritmusát. Tudatosan és figyelmesen cserélni munkát és pihenést, koplalást és bőséget, józanságot és mámort, igen, még gondot és örömet is; tudatosan felállni az élet terített asztala mellől, mikor legjobban esik a bőség, tudatosan bekapcsolni gondokat és feladatokat, melyeknek nevelő erejük van. Nem elbízni magad semmiféle helyzetben.” (*Füves könyv* – *Az élet ritmusáról*)

A betegség természetét épp úgy ismerte, mint az egészségét, a szerelemét, a boldogságét, a szeretetét és még felsorolni sem vállalkozom, az élet mennyi területét, melyeket a fentebb említett prózai epigrammaiba tömörített. Bölcs élettapasztalattal rendelkezett, hiszen közel 89 évet adott neki a Teremtő, hogy megélje mindazt, amiről írt.

1. kép: Márai Sándor

A betegségről így vall: „*A betegséget azzal az alázattal kell fogadni, ahogyan a bűnös a megérdemelt és méltányos ítéletet fogadja. Mert mindig jellemünk, természetünk, indulataink és szenvedélyeink, gyöngeségeink és bűnös hajlamaink ütközéséből származik a betegség. S ha*

elüt a villamos az utcán, akkor is te vagy az oka: miért nem voltál még sokkal éberebb, megfontoltabb és elővigyázatosabb, mint az ellenséges világ! Nem mondom én, hogy elővigyázattal, megfontoltsággal és önuralommal elkerülheted a nyavalyát. A betegség a mindent teremtő és mindent pusztító életnek egyik természetes kelléke és szerszáma. De a kivégzés módját legtöbbször magad választod. A természet jóságos hóhér: ha akarod, a csendes elégség, lassú ellobbanás bölcs és méltóságteljes halálnemét nyújtja neked. De ha nem viselkedsz jellemednek megfelelően – feltételezve, hogy emberséges és jó a jelleted –, lassú tűzön pirít meg. Erre kell gondolnod, mikor megtámad a betegség.” (Füves könyv – A betegségről, általában)

Aztán elárul egy titkot az orvosaihoz fűződő viszonyáról is, melyben sokan magukra ismerhetnek, ettől (is) olyan életszerűek gondolatai: *„Valahányszor orvoshoz mentem, nem tudtam szabadulni a kínos és megalázó érzéstől, hogy megcsalom a derék embert, aki mestersége és emberismerete szerint, aggályosan és gondosan, de teljesen reménytelenül foglalkozik velem. Mert mindaz, amit ajánlhatott – az orvosságok, különféle gyógymódok, víz vagy sugár, porok és folyadékok –, talán gyógyította vesém, májam vagy szívem, de nem gyógyíthatta azt, ami a betegség egyetlen oka: életmódom, mely jellememből, alaptermészetemből és hajlamaimból következik. Ezért, komolyan és udvariasan, legjobb tudásunk szerint, de mindig megcsaltuk egymást, az orvos és a beteg. Életmódokat nem lehet gyógyítani, s megváltoztatni is csak ideiglenesen lehet. Ezért gondoskodik a természet, bölcsen, a betegségekről: mert a legtöbb ember csak a nyavalya kényszerű vesztegzárában piheni ki időlegesen szenvedélyeit. „Il est quelque fois saine d'être malade!”– mondotta egy francia. A legtöbb ember elpusztulna negyvenöt éves korában, ha nem pihenne meg közben néhány hétre a betegágyban.” (Füves könyv – Arról, hogy megcsaljuk az orvost)*

„Új hazát nem lehet keresni...”

Kozmopolitaként a világ számos nagyvárosát megismerte, mégis mindig visszavágyott gyermekora helyszíneire, az európai bölcsőbe. Még Amerikából, New Yorkból is, ahová feleségével 1952-ben költözött: *„Tizedik éve élek itt és nem vagyok egészséges; az epém, a gyomrom lázadozik; a napot üresnek érzem, dolgozni nem tudok – én, aki minden élethelyzetben tudtam dolgozni eddig, az ostrom idejében is! Mi az, amit nem bírok Amerikában? Nincs más válasz, csak ez: a lélektelenség. „Új hazát nem lehet keresni. Csak pénzt lehet keresni, s a pénz birtokában tartózkodási helyet” – írta naplójába. Szőnyi Zsuzsának – egyik állandó levelezőpartnerének – azonban ezt is írja: „A valóság, hogy nem köt ide semmi – ugyanakkor nem lennék őszinte, ha azt mondanám, hogy nagyon húz máshová valami.”*

Lelki egészségről alkotott megfigyelései között valódi gyöngyszem a boldogság természetéről írt elmélkedése: *„Boldogság természetesen nincsen, abban a lepárolható, csomagolható, címkézhető értelemben, mint ahogy a legtöbb ember elképzei. Mintha csak be kellene menni egy gyógyszertárba, ahol adnak, három hatvanért, egy gyógyszert, s aztán nem fáj többé semmi. Mintha élne valahol egy nő számára egy férfi, vagy egy férfi számára egy nő, s ha egyszer találkoznak, nincs többé félreértés, sem önzés, sem harag, csak örök derű, állandó*

elégültség, jókedv és egészség. Mintha a boldogság más is lenne, mint vágy az elérhetetlen után! Legtöbb ember egy életet tölt el azzal, hogy módszeresen, izzadva, szorgalmasan és eredménytelenül készül a boldogságra. Terveket dolgoznak ki, hogy boldogok legyenek, utaznak és munkálkodnak e célból, gyűjtik a boldogság kellékeit, a hangya szorgalmával és a tigris ragadozó mohóságával. S mikor eltelt az élet, megtudják, hogy nem elég megszerezni a boldogság összes kellékeit. Boldognak is kell lenni, közben. S erről megfeledkeztek.” (Füves könyv – A boldogságról)

Ő azonban nem feledkezett meg erről. Hosszú és tartalmas életútját olvasva megtudhatjuk, hogy Márai mert és tudott boldog is lenni, értékelte és élvezte az élet örömeit. Nem csak lelkét, de testét is élvezettel kényeztette, kulináris élményeit gyakran és ízesen osztotta meg az olvasókkal.

A gasztrókultúra – életének szerves részeként – műveiben is megjelenik. Így ír Krúdy Gyula étkezéséről Szindbád hazamegy című regényében: *„Bécs volt a világnak az a legtávolibb helye, ahol a hajós otthon érezte magát,” [...] „Mindenhol evett [...] a hazában, mértéktartóan, de nagyon figyelmesen, mintha ízekben, fűszerekben, mártásokban, jó szagú hozzávalókban élne tovább egy íratlan műveltség.”*

Köztudott, hogy számos ismert írónk, költőnk nevéhez fűződnek étkezéssel, vagy rájuk jellemző ételekkel kapcsolatos legendák. Csokonai Vitéz Mihály például a korhelylevest részesítette előnyben – különösen a szóbeszéd szerint gyakran előforduló másnapossága idején. Ady Endre a lencsefőzeléket, József Attila a bablevest szerette, legfőképpen csipetkével és apró kolbászdarabokkal. Molnár Ferenc a rétesért, Illyés Gyula a rántott csirkéért volt oda, Hamvas Bélának meg a tejfölös eper volt a gyengéje. Kosztolányi is igencsak szerette a minőségi étkezést, de – jó humorát, játékos kedvét igazolandó – az ő nevével váltak ismertté az úgynevezett gúnyvacsorák is. A Kosztolányi család időről időre vendégeket hívott, s a gyönyörűen megterített asztalra a legsilányabb ételeket tálalták fel. Az udvarias vendégek addig dicsérték kényszeredetten a szegényes kosztot, míg a vendéglátók elárulták, hogy ez csak vicc és akkor kezdődhetett az igazi vacsora, a legfinomabb fogásokkal. Mennyi nevetés, derű fűszerezhetette ezeket az alkalmakat! Kosztolányi azonban egy időben – elsősorban felesége unszolására – „belekóstolt” a bicsérdista étrendbe is. A nyers zöldség és gyümölcs kedvező élettani hatását népszerűsítő Bicsérdi Béla (1872-1951) életmód reformer – az 1900-as évek első felének Schobert Norbija – egy komoly betegségből gyógyult fel a rendszeres testedzés, böjt és a nyers ételek fogyasztása révén. Ennek okán Zoroaszter próféta és Jézus Krisztus után a harmadik egyetemes Mesternek nevezte magát, előadásokon, könyvekben hirdette tanait. A legenda szerint ezeket az írásokat olvasva – azok poscsék stílusa miatt – hagyott fel Kosztolányi a bicsérdista elmélettel.

„A nemzet hasában is él”

Krúdy Gyula – a magyar irodalom talán legnagyobb ínycence – elsősorban az igazi magyaros étkeket: a pörköltet, töltött káposztát, főtt marhahúst fogyasztotta szívesen és szertartásosan. Krúdy szerint *„az étkezés kultusza nemegyszer felülmúlja a nő és a szerelem jelen-*

tőségét” (Magyar hasak, 1919). Hasonlóan gondolkodott a témáról korábban Jókai Mór is: „*A szerelem oltárán elhamvadnak a lángok, de a tűzhely vonzereje örökké tart*” (A nők a tűzhely mellett, 1896).

S hogy visszatérjek írásom főszereplőjéhez, Márairól is tudható, hogy az evés-ivás jóval többet jelentett számára, mint a létfenntartás eszközét. Ezt igazolandó Széchenyi Istvánig kell visszanyúlnom, hiszen az ő nevéhez fűződik a híres mondás: „*Nyelvében él a nemzet*”. Az 1825. évi pozsonyi országgyűlésen Széchenyi az alábbi felszólalást tette: „*Én ugyan nagy nem vagyok, de vagyonos ember vagyok, azért nemzeti nyelvemnek gyarapítására egy egész esztendei jövedelmemet ajánlom úgy, hogy ennek a kívánt célra való fordítása és elrendelése mindenkor az országgyűléstől függjön.*”. És mert példáját számos társa követte, hamarosan megalakult a Magyar Tudós Társaság, hogy „nyelvében éljen a nemzet”. Erre a híres mondásra reflektált így Márai: „*De a nemzet a hasában is él, és nem kell lebecsülni azt a másikat, anyagiasabb kultúrát sem, mely a vidéki főzőasszonyok ibrikjeiben rotyog, pesti szakácsok tepsijeiben kel varázslatos életre egy-egy sertéspörkölt, halpaprikás vagy vargabéles alakjában.*”

Levesekről szóló filozófiáját pedig így fogalmazta meg: „*A helyesen megválasztott levessel kezdődhetett csak az a szelíd és méltóságteljes szertartás, melynek során nemcsak a gyomor telt meg, hanem a lélek is jóllakott.*” (Szindbád hazamegy)

Felesége, Matzner Ilona, azaz Lola – akivel 1923. április 17-én kötött polgári házasságot – recepteket rejtő „*kézírásos, rongyolt fedelű füzetéről*” pedig azt írta: „*Különös, nyugtalanító olvasmány. Hiszen a linzerhez nemcsak tojás kell, liszt, mandula, hanem konyha is, ahol megsütik, a konyhához otthon, ahol a család él, ez mind kell ahhoz, hogy a recept valóság legyen.*” Erre az otthonra éhezett mindvégig, fél évszázadon át tartó vándorlása alatt, ahogy azt *A magyar borokról* című tárcájában meghatározó, nosztalgikus vágyakozással írja: „*Ha megöregszem, pincét akarok, semmi mást nem akarok az élettől. Mert nincs szebb halál, mint egy diófa alatt, a borospince előtt, ősszel, közvetlenül a szüret után, amikor az újbor már szunnyad és erjed a hordókban, a diót leverték a fáról, s a napnak szelíd ereje van még, mint az öreg ember szerelmének. Itt ülök majd egy padon, háttal pincémnek, ahol boraim pihennek, a kecskelábú asztalnak könyökölve. A mélyben a csepeli tájat látom, a messzeségben hazám lapályait.*”

A borokról különös szenvedéllyel tudott írni: „*A somlói borban a magyar legnemesebb tulajdonságai élnek: keleti bölcsesség, nyugati műveltség. Van benne valami Ázsia nyugalmasából és Európa kíváncsiságából. Ez a magyar borok fejedelme. Illata olyan, mint a fehér burgundié, de annál nemesebb. A föld sava és titkos ereje, a nap tüze, esős ősök bölcsessége, a természet vegykonyhájának rejtett párlatai, mindez aranyszín bölcsességgé nemesedett ebben a különös borban.*”

Márai szülővárosában, Kassán ma már csak egyetlen helyen, a főutcán található Kávy Sveta nevű kávézóban kapható a fent nevezett somlói bor. Annak, aki ide betér – kellő türelemmel –, dupla élményben lehet része: Tóth József falfestménye segítségével azt az illúziót is megkapja, hogy az íróval borozik. Az egyik asztal mögötti falra ugyanis Márait fes-

tette meg az említett alkotó, az asztalon pedig a Füves könyvbe is beleolvashat a vendég – magyarul, szlovákul egyaránt. A türelem ahhoz a várakozáshoz kell, hogy ez a különleges élményt nyújtó asztal szabad legyen. A kávézó 2012 óta Dudás Péter, a Kassai Thália Színház művésze tulajdonában működik. Márai kedvenc borát, a juhfarkat pedig a Veszprém megyei Somló tanúhegyéről szállítja a több mint 70 éves borászati tapasztalattal rendelkező Tornai Pincészet.

2. kép: Borozás Máraival a Kávy Svetaban

Márai nem nagyivó volt a szó pejoratív értelmében, de rajongott a jó magyar borokért és a kulturált borfogyasztásért. Megvetette a részegséget, „... mert a részeg embert utálok, legalább úgy, mint a kákabélűt, aki fanyalogva ásványvízzel keveri a bort...”, de élvezte a csendes borozások hangulatát: „Szüretre vendégeket hívok majd, akik nem szeretik a zenét, nem értenek a politikához, s tudnak hallgatni a diófa alatt” / „A bor nem bírja a beszédes vendéget, ez régi tapasztalás, s a beszédes vendég, akinek még fontos mindenféle világi hiúság, nem bírja a bort.” Fontos volt számára a bor és a művelt emberhez méltó borfogyasztás hagyománya „Mind bölcsek leszünk, s az első pohárból a földre is loccsantunk egy kortyot, nagyon régi áldozati szokás szerint. / Bölcsek leszünk, mint a bor, melyet ittunk, s vállvonogatva beszélünk az utókor ítéletéről. Mert minden bölcsesség alja, melyet a magyar hazai borból és a műveltségéből tanult, ennyi: szeretni kell az életet, s nem kell törődni a világ ítéletével. Minden más hiúság. (A magyar borokról)

3. kép: A somlói szőlőhegy

Kifinomult érzékkal különböztette meg a magyar bort idegen tájak nedűitől: *„Este német bort ittam. Íze hideg és tiszta. Nem ringat, inkább csak oktat. Mámora kételyre és számvetésre ingerel. A mi borunk azt mondja: „Kábulj el, felejts!” A német bor: „Térj magadhoz, emlékezzél!”* (A négy évszak – Idegen bor)

„...eszembe jutnak borfajták, amiket ittam, őszinte szívvel mondhatom, végigittam a fél világot, ittam cankót, ami az olajfák hegyén termett és fanyar skót és fekete dalmát és nehézkes rajnai s szentimentális görög és buja olasz borokat s hosszú éjszakákat tanácskoztam a magyar homok borával, de ezt a kiérett, ezt a méltóságteljes, önnön illatával és súlyával utolsó cseppig eltelt hegyaljai bort, ezt nem ismerik sehol másfelé a világon.” (Az újbor elé)

„Kávéház nélkül nincs irodalom”

És valóban: egyes vendéglők, kávéházak minden idők gasztrotörténeti helyszíneinek tekinthetők. Itt gyűltek össze az adott kor jelentős írástudói: írók, költők, újságírók, akik persze nem csak az irodalom és a társaság kedvéért időztek sokat az adott helyen, hanem az ott kínált étel-ital is marasztalta, majd időről időre visszacsábította őket.

Illusztris példa erre a New York kávéház, melyet a Hauszmann Alajos, Korb Flóris és Giergl Kálmán által tervezett patinás, négy emeletes New York Palota földszintjén nyitottak meg 1894-ben. Egy anekdota szerint a megnyitás napján, egy jókedvű újságírócsoport élén Molnár Ferenc – aki később állítólag a kávéház karzatán írta meg a Pál utcai fiúk történetét –, a Dunába dobta az épület kulcsát, hogy az éjjel-nappal nyitva maradjon. A pompás hely hamar az irodalmi és művészi élet központjává vált. Rendszeres látogatója volt Babits Mihály, Gárdonyi Géza, Illyés Gyula, Karinthy Frigyes, Kosztolányi Dezső, Móricz Zsigmond, Weöres Sándor. Ehhez a nívós névsorhoz csatlakozott 1918-ban – mesterének, Krúdy Gyulának köszönhetően – a mindössze 18 éves Márai Sándor, az örök lázadónak nevezett ifjú tehetség. Az irodalmat és a művészeteket immár 125 éve töretlenül pártoló impozáns kávéház évente rendezendő New York Művész Páholy sorozatának jelmondata is tőle származik: *„Kávéház nélkül nincs irodalom”*.

4. kép: A New York Kávéház anno

Korábbra datálódik egy nem kevésbé ikonikus vendéglő történetének kezdete. 1857-ben Gundel János Bajorországból Budára települt át, itt megvette a Bécsi Sörházat és megteremtette a bécsi szelet hagyományát, felvezetve azt a budapesti étlapokra. Egész életét a vendéglátásnak szentelte. Mikszáth Kálmán így írt róla: „*Úgy vezette dolgait, mintha nem is fizető fogyasztókat fogadna helyiségeiben, hanem szívesen látott kedves vendégeket, akiknek jóvoltáról gondoskodni nem üzlet, hanem magyaros vendégszeretet.*”

Apja vállalkozását később fia, Károly folytatta, aki 1910-ben vásárolta meg a városligeti Wampetich vendéglőt és – érthető módon – *Gundel* névre keresztelte.

5. kép: A híres Gundel

A gasztronómia Kodályának vagy Bartókjának is tekinthető Gundel Károly lerakta a kulináris történelemírás alapjait, hiszen a különböző nemzetek ismert és kedvelt fogásait – a kolozsvári káposztától a pozsonyi kifliig, a felvidéki káposztás sztrapacskától a somlói galuskáig – gyűjtötte össze étlapján. A vendéglőt ez esetben is szívesen látogatták a kor hírességei: Krúdy Gyula, Liszt Ferenc, Lotz Károly, és a már említett Mikszáth Kálmán is, akinek Gundel János készített először palóc levest. Márai és a Gundel kapcsolatáról később még lesz szó.

Az 1887-ben nyílt *Centrál Kávéház* a 20. század elején vált igazán népszerűvé, köszönhetően talán környezetének is, hiszen az Egyetemi Könyvtár, a Franklin Társulat és az Athenum Nyomda közelsége lehetővé tette, hogy a New York Kávéházhoz hasonló – bár utóéletét tekintve kevésbé méltó – szellemi központtá váljon. A Nyugat írói – Ady, Gárdonyi, Kosztolányi, Móricz és mások – is gyakran betértek ide, biztosítva a pezsgő irodalmi életet.

6. kép: A Centrál Kávéház, a Nyugatosok második otthona

Márai kapcsán a *Déryné Presszót* is megemlítik élete egy szakaszának törzshelyeként. Az ikonikus kávéház az 1910-es évek közepén nyílt meg, akkor még az Augustus cukrász dinasztia főüzleteként. Augustus Elek fia, József 1914-ben a Roham utca és Krisztina tér sarkán – párizsi mintára – fényűzően átépítette, ettől kezdve az új helyet budai Gerbeaudként kezdték emlegetni. Eleganciája, patyolattiszta damaszt terítői és ízletes fogásai gyorsan bevonzották az igényes vendégekört: művészeket, sztárokat, mágnásokat, Márai is valószínűleg ezért választotta törzshelyéül. Szívesen időzött a presszó teraszán a Havas Boldogasszony plébániatemplom árnyékában, ahol állítólag A gyertyák csonkig égnek vázlatát is készítette. A II. világháborúban az épületet bombatalálat érte, 1951-től tulajdonos- és profilváltások következtek, majd 2007-ben a műemlékvédelem és történészek bevonásával rekonstruálták. Helyreállítva a vendéglátás 96 éves hagyományát, a Déryné mára ismét az ország ikonikus éttermévé vált.

7. kép: Márai kedvelt törzshelye, a Déryné

Márai a magyar vendéglők ízét, illatát, miliójét egész életében magában hordozta és bármerre járt a világban, nosztalgiával vágyódott utánuk. 1948-as emigrációjuk után egy párizsi vacsoráról így ír: „A nagy francia konyha egyes helyeken őrzi és ápolja még hagyományait, de a nagy francia ínycenc elprolisodott. Sehol nem lehet olyan drágán és rosszul enni, mint a mai Párizsban.” (Napnyugati őrjárat, útleírás). Londoni étkezéseiről sincs jobb véleménye: „nagy darab nyers húsokat kínálnak vízben főtt krumplival, zselatinnal cikornyázott halakat és hideg szárnyasokat, sütőporral készített gipszízű süteményeket, vaníliakrém-mel leöntött pudingokat. Az átlag angol konyha olyan, mint a híre: félszeg és ízetlen.” Fél évszázadon át kóstolgatta a világ ételeit, miközben folyamatosan vágyakozott a magyar ízekre, mert nem csak lelkében, de gyomrában is mindhalálig magyar maradt. Igazán nem sokra vágyott, mégsem kapta meg vándorlása során: „A hordókban olaszrizling [...], öt éves somlói, egri bikavér, az asztalon bácskai abált szalonna, landjäger (soproni fűszeres kolbász), sonka tormával, parázsban sült burgonya és fehér liptai túró a Rozsnyi kereskedés fabödönjeiben, paprika és ajómagyűrű nélkül. [...] Egy hosszú élet minden tapasztalata és rábeszélőképessége kevés ahhoz, hogy meggyőzzem kortársaimat: milyen tökéletes borkorcsolya természetes állapotában a liptai, s milyen helytelen divat hagymával, mustárral, paprikával bonyolultabbá tenni azt, amit a természet önmagában tökéletesnek teremtett.” (A magyar borokról)

8. kép: Márai kedvenc bora, a somlói juh fark

Egy csemege azonban – ha csak egy rövid időre is – de nevével vonult be a gasztronómiába. Ez a 16. században már ismert – igaz, jóval szerényebb kivitelű, kezdetben töltetlen, a 18. századtól azonban már mákkal, gyümölcsökkel, dióval töltött – finomság nagy karriert futott be a korábban említett, méltán híres Gundel étteremben. Igen, a Gundel-palacsintáról van szó, amely eredendően Márai-palacsinta volt, bár valójában Matzner-palacsintának kellett volna nevezni. Ma már könnyen elérhetjük azokat az információkat, amelyek tisztázzák ezt a szövevényesnek tűnő, ám valójában egyszerű történetet, miszerint a palacsintát Márai Sándor felesége, Matzner Lola készítette először 1941-ben, amikor férje egyik színművének, az Akadémia által az év legjobb színdarabjáért járó Vojnich-díjjal kitüntetett *Kaland*-nak 200. előadását ünnepelték a Gundel Étteremben. A desszert állítólag (Galamb György, az említett színmű egyik szereplője szerint) fergeteges sikert aratott, ezért Gundel Károly – némi tökéletesítés után – felvette étlapjára, Márai-palacsinta néven. Egy nyilvánvalóan „politika-ízű” döntés következtében azonban a Márai-házaspár és fogadott fiuk, János 1948-as emigrálását követően nem csak az író művei tűntek el a könyvespolcokról és a színházakból, de a róla elnevezett palacsinta is lekerült a Gundel étterem étlapjáról. Később – 1964-ben – már Gundel-palacsintaként tűnik fel Rákóczi János (a híres Rákóczi-túrós szülőatyja) *Konyhaművészet* című könyvében, kicsit felturbózott formában, mazsolával, rumos csokoládémártással kiegészítve. Ekkor még hiányzott belőle a hajszálvékony cukrozott narancshéj, talán ehelyett vetették be a látványos lángolást, a flambírozást. Hát ennyi a híres Matzner-Márai-Gundel desszert története. Ha Galamb György túlságosan kiszínezte az emlékeit, akkor én most segítettem neki.

9. kép: Lola híres palacsintája

A mindennapos élethigiénia biztos kellékei

Márai nem csak az ingyencségeket részesítette előnyben. Tisztában volt a napi egészségmegőrzés, az „élethigiénia” részeként fogyasztott ételek fontosságával is. Külön írást szentelt a reszelt alma jótékony hatásának bemutatására: „[...] a nyers, reszelt alma a mindennapos élethigiénia egyik biztos kelléke. Üdít, megnyugtatja a gyomrot, s szabályozóan hat a belekre. Különösen, ha az almát reszelés előtt tiszta kezekkel, gondosan megmosod, s aztán megöntözd citromlével. A hosszú életet nem biztosítja ez a szelíd tápszer, de gyomrod és beleid hálásan fogadják ezt a tiszta, gyógyerejű mindennapos ajándékot. S az ember nemcsak szívével és elméjével ember, hanem gyomrával és beleivel is.” (Füves könyv – A reszelt almáról).

Szinte orvosi pontossággal – bár megfontoltan – fogalmaz a sárgaréparól: „Tapasztaltam, hogy a finomra reszelt, citromlével megöntözött nyers sárgarépa nemcsak üdítő éték, hanem nyugtatja az idegeket, így különösen a szemidegeket. Úgy hallottam – ezt már nem tapasztaltam személyesen –, hogy a nyers sárgarépának egyik alkotórésze, a karotin, mindenképpen erősíti a látóidegeket, s néha megakadályoz vakulási folyamatokat is, eltünteti a kezdődő szürke hályogot. Ez lehetséges, de nem biztos. Ami bizonyos, hogy a citromlével öntözött nyers, reszelt sárgarépa, melyet étkezés közben, saláta helyett is fogyaszthatunk, erősíti a szervezetet, üdít, van benne valami hasznos és gyógyító. Bizonyos az is, hogy nem árt...” (Füves könyv – A sárgaréparól).

A mézről pedig így vélekedik: „...a méz is hasznos: reggelidhez, mely nem lehet elég könnyű, kanalazz tiszta mézet. Valami van a mézben, amit a természet tiszta erői csempésznek bele; a szervezet hálásan fogadja.” (Füves könyv – A mézről és a légzési gyakorlatokról)

Ezek hát – számtalan egyéb bölcs tanácsa mellett – az író testi-lelki egészségünk megőrzésére felírt, általam (a bőség zavarával küzdve) kiválasztott receptjei, melyek még halála után 30 évvel is tanítanak.

Hogyan lehet megfogalmazni mindezt ilyen zseniálisan? Egy barátjához 1917-ben írt levelében így vallott erről: „Én tudom, hogy zseni vagyok. [...] Választott ember vagyok, és sokra fogom vinni, vagy semmire sem fogom vinni, de produkálni fogok, érzem, tudom, hogy ez kikerülhetetlen.”

Önzetlenül hagyta örökségül az alkotás folyamatának titkát is: „Ne akarj nagyon szépet, sem különösen meglepőt, sem vészesen egyénit és eredetit mondani. Nyisd ki szemed, s figyelj, nagy erővel. Aztán hunyd be szemed, és emlékezz, nagy erővel. Aztán hallasz egy hangot, látsz egy arcot vagy egy tájat, valami dereng... Akkor írd, nagyon lassan, gondosan. A többit bízd Istenre.” (Ég és Föld – Figyelj)

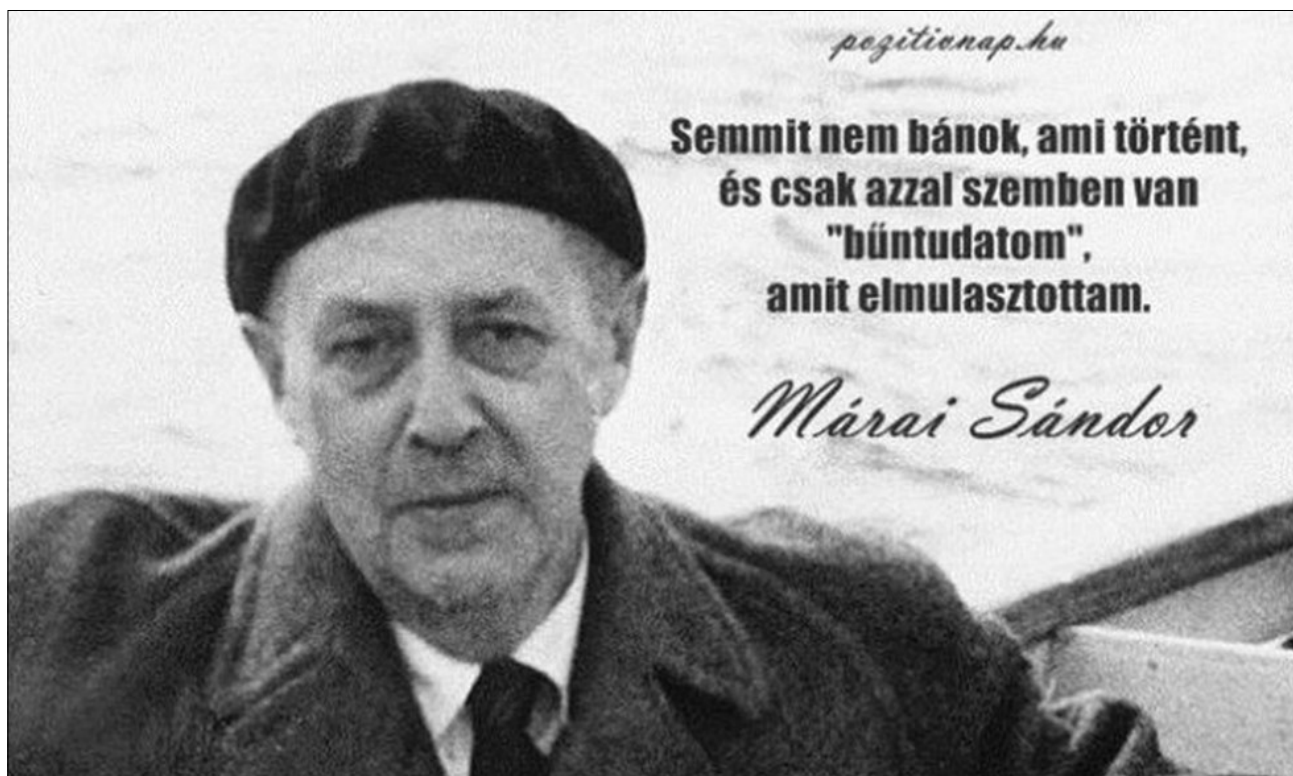
Zárszóként olvassuk kellő figyelemmel az élet értelmének Márai-féle összegzését: „Végül is, tudnod kell, mi volt dolgod a földön. Semmi esetre sem az, hogy bizonyos összegű, állagú és minőségű csontot, húst, zsiradékot és zsigereket vegyi üzemben tartsál. Az sem, hogy címeteket, rangokat gyűjts, elnök legyél valamilyen társaságban, díszes ruhákban sétálj és rázzad a csengőt. Az sem – s ez már jobban fáj –, hogy boldog legyél, mert boldogság nincsen, hiszen minden vágyad a megvalósulás pillanatában eltorzul, s inkább nyűg már, mint öröm. Ilyen az ember.

Nem, egyetlen dolgod, létezésed egyetlen értelme a földön, hogy megismerjed az emberi és a világi dolgok igaz természetét, az emberi és világi tünemények összetartozását, s méltányosan viselkedj akkor is, ha embertársaid méltatlanul viselkednek. Ez volt a dolgod a földön; nem több.” (Füves könyv – Arról, hogy mi volt dolgod a földön)

És ne feledd soha, hogy a világ fia is voltál. Rokona a négereknek és a csillagoknak, a hüllőknek és Leonardo da Vincinek, a Golf-áramnak és a maláj nőknek, a földrengésnek és Lao-cénak. Mindehhez közöd volt, egy anyagból vagytok, egy lélek teremtett, ugyanaz a lélek fogad vissza. Ez egészen biztos. (Füves könyv – A világról)

Ajánlás

*„Este nyolckor születtem, fújt a szél
Kassát szerettem és a verseket
A nőket, a bort, a becsületet
S az értelmet, mely a szívhez beszél –
Mást nem szerettem. Minden más titok.
Nem könyörgök, s ne irgalmazzatok.”
(Ég és Föld – Ajánlás)*

10. kép: Utolsó üzenettel

Források:

- Márai Sándor: Füves könyv. Bp.: Révai Kiadó, 1943.
- Márai Sándor: A négy évszak.
- Márai Sándor: Ég és Föld. Bp.: Helikon Kiadó, 2001.
- Márai Sándor: Szindbád hazamegy. Bp.: Helikon Kiadó, 2006.
- Márai Sándor: A magyar borokról – tárca
- Márai Sándor: Az újbor elé – tárca
- Márai Sándor: Napnyugati őrjárat. Bp.: Helikon Kiadó, 2004.
- Krúdy Gyula: Magyar hasak. Pesti Album, publicisztikai írások 1919–1933. Bp.: Szépirodalmi Könyvkiadó, 1919. Válogatta, sajtó alá rendezte és a jegyzetet írta Barta András.
- Jókai Mór: A nők a tűzhely mellett, 1896.

Internetes hivatkozások:

- <https://wlovebudapest.com/2016/10/18/moricz-palinkas-butykosa-a-marai-palacsinta-es-a-gunyvacsorak-iroink-es-a-gasztronomia/> [2019.10.10.]
- https://hu.wikipedia.org/wiki/Gundel_%C3%A9tterem [2019.10.10.]
- <http://valasz.hu/gasztronomia/marai-palacsinta-124950> [2019.10.10.]
- <https://foodandwine.hu/2015/10/30/palacsinta-a-marai-gundel-palacsinta-tortenete/> [2019.10.10.]
- <https://www.szeretlekmagyarorszag.hu/az-igazi-gundel-palacsinta-nem-langol-es-nem-is-gundel-talalta-ki/> [2019.10.10.]
- <https://wescher.hu/a-gundel-palacsinta-eredete/> [2019.10.10.]
- <http://magyarkonyhaonline.hu/legjobbhelyek/kassai-polgarok-konyhaja> [2019.10.10.]
- <https://www.newyorkcafe.hu/new-york-kavehaz.html#> [2019.10.10.]
- Csapó Katalin, <http://www.newyorkcafe.hu/muvesz-paholy.html>) [2019.10.10.]
- <http://bistroderyne.com/> [2019.10.10.]
- https://hu.wikipedia.org/wiki/D%C3%A9ryn%C3%A9_Bisztr%C3%B3 [2019.10.10.]

„Mi egy vérből valók vagyunk”

(Ismerős Arcok)

Karácsonyi üzenet könyvtáros kollégáimnak

Kárpáti Zoltánné Tölgyesi Ágnes

Békés Megyei Központi Kórház Orvosi Könyvtára

E-mail: tolgyag@bmkk.eu

Jönnek a hírek – leginkább rosszak – arról, hogy milyen állapotban vannak kórházaink. Ha csak néhány perces látogatásra megyünk is egy osztályra, személyesen tapasztalhatjuk, mi mindenre nincs pénz. Leginkább a betegre nincs. Ágyneműre, tisztálkodó szerekre, evőeszközre, de gyakran még gyógyszerre, sőt néhol – Semmelweis hazájában! – még elég kézfertőtlenítőre sem futja. Hát akkor hogyan is futná arra az „elenyésző apróságra”, amit szaktudásnak, tájékozottságnak, szakmai fejlődésnek, pontosabban mindezek lehetőségének nevezünk? Mi, könyvtárosok, a tudomány közvetítői, szolgálói újra és újra szembesülünk könyvtárunk állományának gyarapításáért lobbizó kérésünk során a háritással: hiszen gyógyszerre, műszerre sincs elég pénz!

És tűnnek el sorra és csendben a spórolás egyetlen lehetségesnek vélt alternatívái: a szakkönyvtárak. Talán csak nekünk, hivatástudattal áldott (vagy vert?) könyvtárosoknak tűnik fel, hogy évről évre, utóbb már hónapról hónapra mennyivel kevesebben vagyunk.

*Egyik éjszakai youtube-barangolásom alkalmával találtam rá a nemzeti érzelmű, a népi hangzásvilág mellett a hard rock, a heavy metál, sőt alkalmanként a jazz világában is kalandozó **Ismerős Arcok** nevű zenekar **Nélküled** című, már korábbról ismert dalára, mely mindannyiszor elementáris erővel és „libabőr effektussal” hat rám. Most, amikor legutóbb meghallgattam, hirtelen azt éreztem, hogy ez a dal nekünk, rólunk is szól. Hiszen lassan mi, kis és nagyobb kórházak, egészségügyi intézmények szakkönyvtárosai is olyanok vagyunk, „**mint a villám tépte magányos fenyő / Mint a vizét vesztett patak, mint az odébb rúgott kő**”, és minden alkalommal nekünk is fáj, amikor valahol az országban felszámolásra kerül közösségünk, a Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége (MOKSZ) egyik tagkönyvtára. Fáj, mert nem csak a tudományos fejlődés, a naprakész szakmai tájékozódás lehetősége sérül az ott dolgozók számára, de emberi sorsok is. Kollégáink sorsa. Azoké, akik életüket tették fel rá és küzdötték végig – gyakran nehéz, méltatlan körülmények között – ezt a pályát, kiemelkedően nagy sikerek nélkül, talán csak hétköznapi, apró elismerésekkel jutalmazva, és egyszer csak menniük kell, mert nincs rájuk több pénz! – mondják. Hogy szükség van-e, arról nem beszélnek. De azoké is, akik egyre fogyatkozó közösségünkben még szolgálhatják, szolgálni képesek a tudományra éhes, fejlődni vágyó gyógyítókat, ápolókat – a hiányzók helyett is.*

*„**S bár a lényegét még nem értheted / Amíg nem éltél nehéz éveket**”, azt kívánom így ünnepre készülve, hogy egyre többen legyünk, akiknek nem is kell megélni nehéz éveket! Kívánom, hogy hivatásunk legyen mindig érték és hasznos segítség felhasználóink számára, hogy minden könyvtáros örömmel élje meg munkanapjait, valamint közös találkozásainkat, ünnepeinket. Hiszen „**történjen bármi, amíg élünk s meghalunk / Mi egy vérből valók vagyunk.**”*

Ebben a meggyőződésben élve kívánok „véreinknek” hitükben megerősített, szeretetteljes, áldott ünnepet!

*Melegségben, fényességben, szeretetben, békességben
– s amire mindnyájan vágyunk –
áldott karácsonyt kívánunk!*

*Az Orvosi Könyvtárak szerkesztői:
Ági, Gabi, Tünde*

A folyóirat célja:

Az Orvosi Könyvtárak folyóirat célja aktuális orvosi könyvtárosi, könyvtárszakmai és egészségügyi témájú információk közzétevése. Ezen belül megjelentet eredeti és összefoglaló közleményeket, beszámolókat, híradást ad szakmai képzési lehetőségekről, úti jelentéseket, MOKSZ tagkönyvtárakat érintő híreket közöl, valamint az orvos és könyvtáros szakma képző intézményeinek hallgatói számára publikálási lehetőséget biztosít, közli a hallgatók írásait, illetve azok kivonatát. A kéziratok elbírálásának, illetve elfogadásának joga a szerkesztőséget illeti. Az eredeti közlemények elbírálása peer-review rendszerben történik.

Kéziratok beküldése:

A kéziratokat a szerkesztőség a gracza.tunde@lib.pte.hu e-mail címen fogadja. Az eredeti közlemények Orvosi Könyvtárakban való publikálásának feltétele, hogy a cikk korábban még nem jelent meg és az Orvosi Könyvtárakhoz való benyújtással egy időben máshova még nem került beadásra, valamint a kézirat benyújtását valamennyi szerző jóváhagyta és a közlemény a Helsinki deklaráció (1975, revízió 2008) előírásainak megfelel.

Az eredeti közlemények szerkezete:

A címdalton magyar és angol nyelvű cím, szerző(k) neve és munkahelye(i) (a szerző neve mellett felső indexszel jelölve); magyar és angol nyelvű összefoglaló max. 80-80 szó terjedelemben, megfogalmazásában a közlemény lényegét megragadó és annak szerkezetét követő; magyar és angol nyelvű kulcsszavak (max. 4-4); rövidítések jegyzéke (angol nyelvű rövidítések lehetőség szerinti lefordításával); szöveg (bevezetés, cél, módszer, eredmények, discussio/megbeszélés); irodalomjegyzék (Vancouver stílus); táblázatok, ábrák; táblázatok és ábrák jegyzéke; levelező szerző elérhetősége.

A folyóiratban megjelent közlemények a Creative Commons 4.0 nemzetközi licenc feltételeinek megfelelően használhatóak fel. (<https://creativecommons.org>)

A Szerkesztőség címe: 7624 Pécs, Szigeti út 12.

A megjelent közlemények tartalmáért a szerzők felelnek.

For the content of the articles the authors are responsible.

Az 51. és 53. oldalon lévő alkotásokat készítette és fotózta: Kárpáti Zoltánné Tölgyesi Ágnes

Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetségének
negyedévenként megjelenő hivatalos lapja
ISSN 2061-036X (nyomtatott)
ISSN 2061-0378 (online)
Honlap: <http://moksz.org>
Facebook: <https://www.facebook.com/orvosikvtarak>
Kiadja: A Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége
1125 Budapest, Diós árok 3.
Tel: +36 30 5888203
Lapigazgató:
Szluka Péter – MOKSZ elnök
E-mail: moksz.orvosikonyvtarak@gmail.com
Szerkesztőbizottság:
Dr. Gracza Tünde
E-mail: gracza.tunde@lib.pte.hu
Kárpáti Zoltánné Tölgyesi Ágnes
E-mail: tolgyag@bmkk.eu
Pogányné Dr. Rózsa Gabriella
E-mail: prg1971.05.29@gmail.com
Szerkesztőség címe:
7624 Pécs, Szigeti út 12.
E-mail: gracza.tunde@lib.pte.hu
Adószám: 18230082-1-42
Nyomtatásban megjelenik 50 példányban
DOI: 10.18424/OK.2019.4

